

ΣΑΛΛΟΥΣΤΙΟΥ
ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΠΕΡΙ

ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ.

SALLUSTII PHILOSOPHI
DE
DIIS & MUNDO.

LEO ALLATIUS

Nunc primus è tenebris eruit, & Latine vertit.

Juxta exemplar Romæ impressum.

CANTABRIGIÆ:

Ex Officina J. Hayes, Celeberrimæ Academiæ Typographi,
Impensis Joann. Creed, Bibliopolæ Cantab. 1670.

L

C

tuer
hosp
diti
præ
oru
suav
les
rum
rum
rem
qua
ing
fac
re
om
qua
vos

Clarissimo & Eruditissimo viro,

LUCÆ HOLSTENIO

GABRIEL NAUDÆUS

S. P. D.

Circumspicienti mihi diligenter, cuinam ex amicis potiori jure committendus esset hic Philosophus, quem velut è fracta navi in littus expulsum, & pictâ se veste tuentem, summus equidem Vir Leo Allatius jam dudum hospitio suo exceperat; Tu profectò unus omnium, *eruditissime Holstèni*, mihi visus es summoperè idoneus, quem præ cæteris ad istud negotii deligerem. Sive enim studiorum, quæ te pariter ac illum exercent oblectântque suavissimè, mutuam inter se consensionem attendo; tales omnino vos esse fatendum est, ut qui vestram amborum industriam in eruendis à situ & pulvere antiquiorum auctorum monumentis, non æstimet esse singularem, is meo quidem judicio parùm intelligere videatur, quantum interfit Reipublicæ literariæ, naufragium istud, ingens, omni ope & consilio reparari, cujus occasione factum est, ut quæ olim à doctissimis Viris magno labore elucubrata fuerant, ea nostram ad ætatem pervenire omnia minimè potuerint: Sive necessitudinem considero, quæ præclaris ac illustribus officiis arctissima dudum inter vos coaluit, & novis quotidie confirmata, indissolubilis

deinceps futura est ; nā ego , qui utriusque etiam ve-
strū amantissimus semper extiti , haud satis ex munere
meo fecisse viderer , si hanc occasionem nactus , quānam
inter nos simus animi propensione atque affectu , omni-
bus significandi , ad aliquem alium conversus , effluere
mihi atque elabi permitterem : Sive denique in Sallusti-
um ipsum respicio , qui incredibili quādam virtute de re-
bus arduis & sublimibus dicendi , non omnium quidem ,
sed doctissimorum manibus attrēctari gaudet , nē , quod
gemmis & unioribus contingit , si non inter *κεμήλια*
asservetur , continuò vilescat ; quī melius , amabò , e-
jus voluntatem exhaustire potui , quā si dum à Leone
Allatio discedit , homine supra vulgus eruditorum noto ,
eum ad te transmittam , qui non postremus quoque inter
scientiarum procures cluis , atque eo potissimum nomine
Eminentissimo tuo Principi FRANCISCO BAR-
BERINO maximo & unico literatorum hāc tempe-
state fautori , ac ingeniorum censori acerrimo , gratissi-
mus meritò acceptissimūque haberis ? Enimvero ad haf-
ce causas , quæ me in tui cultum & obsequium sponte
currentem impulerunt , ut acceptum ante aliquot annos
ab homine mihi amicissimo , & fidei meæ atque diligen-
tiæ concreditum hunc libellum , in tuo nomine apparere
vellem ; accesserunt etiam aliæ , quæ satīs per se mihi ,
ut istud facerem , in animum inducere poterant : linguæ
siquidem Græcæ peritissimus es , juxtāque decretorum
veteris Philosophiæ , quibus noster hic Sallustius adeò
variè frequentérque suas opiniones fulcire & illustrare de-
prehenditur , ut qui assiduā studiorum contentione in sin-
gulis Philosophorum scholis perspecta hæc , multūque
antè cognita usu & explorata non habebit , is plurimum
certè de illa voluptate remittat , quæ tibi absque ullo
obice quosvis antiquorum libros evolventi , liquidissima
plerunque ac suavissima contingit. Quamobrem cum de
istius

istius Auctoris præstantiâ dubitare non possis, reliquum
modò est, ut hunc, cui longa jam series temporum e-
mensa, & doctrinæ vis, ac maximorum virorum Da-
mascii, Suidæ, aliorumque testimonia non minimùm suf-
fragantur ad laudem, tuâ pariter commendatione orna-
torem esse velis: Neque præterea, & Leonem Allatium,
qui tibi iussuque eximiis virtutibus favemus impensè, mu-
tuò etiam redames, eoque affectu prosequaris, quem ha-
ctenus in te sumus experti valde cumulatum & constan-
tem. Vale.

Dabam Romæ vi. Id. Jul. MDCXXXVIII.

A 3

Imprimatur,

*Imprimatur, si videbitur Reverendiss. P. Mag. Sac.
Pal. Apost.*

I. B. Episc. Cam. Vicesg.

Cum jussu Reverendissimi Patris Domini mei Nicolai Riccardii Sacri Palatii Magistri lucubrationem De Diis, & Mundo Sallustii Philosophi Cynici à Leone Allatio V. C. Latino idiomate è Græco transmissam viderem, admiratus sum elegantiam, & inter tenebras ethnicismi tot lumina virtutis & veritatis. Itaque typis dignam duxi ad augendum literatorum penu vetera perscrutantium. Datum Romæ XII. Cal. Julii, Ann. MDCXXXVIII.

BARTHOLOM. TORTOL.

Imprimatur,

Fr. Nicolaus, Riccardius Sac. Palatii Apostolici
Magister.

ΠΕΡΙ ΔΕ
ΣΑΛΛΟΥΣΤΙΟΥ SALLUSTIO

ΔΑΜΑΨΚΙΟΣ

DAMASCIUS

Παρε' Φ Ω Τ Ι' Ω ἐν τῇ Apud ΡΗΟΤΙΟΥ in Bib-
λιοthecâ.

Τμήμ. σμβ'.

Cod. CCXLII.

 Σαλλέσι· κυ-
 ζων ἔτιώ εἰδι-
 μύλω ὁδὸν ἐπο-
 ρύετο τῆς φιλοσο-
 φίας, ἀλλὰ τιώ
 κηραμύλω πρὸς ἑλεγχόν τε
 καὶ λοιδορίαν, καὶ ἥ μάλιστα δι-
 πόνον ὑπὲρ ἀρετῆς. ὑπεδέδετο δ'
 ἔτι· πανιάεις, ἢ τὰς Ἀπηνὰς
 ἱερικράδας, ἢ τὰ Λωήθη σαν-
 δάλια πεδέδεμρό· ἐφαίνετο
 ἢ ἐδέποτε ὀπί πλεῖστον χρόνον
 ἔτε ἀρρώστων τὸ σῶμα, ἔτε τα-
 λαιπωρέμω· τιώ ψυχῶν, ἀλλὰ
 τὸ λεγόμενον εὐλόφω θυγέτι τιώ
 ᾤσκησιν ὑπέμνε, καὶ αὖ ἐξέ-
 παύσα πολλὰ δάματα, καὶ ὅσα τοι-
 αῦτα φιλανθρωπάματα.

Sallustius cynico more vivens, non tricam Philosophiæ viam tenuit, sed eam quæ ad reprehendendum obtristandûmque apta est, & ad sustinendos pro virtute labores peridonea. Rarò vel iphicritas Atticas, vel usitata sandalia induerat. Neque illum quispiam vel corpore diu infirmum, vel animo ægrum, & anxium vidit: sed, quod dici solet, erectâ cervice laborem subibat, honesta item & laudabilia studia, & id genus alia homine digna.

Και αὖτις.

Rurfus.

Ὅπ οὐ Σαλλέστη εἰς τοῦ ἡ' spiciens, frequenter singulis mor-
 εντυχανόντων ὀφθαλμοῖς ἀφο- tem violentiam prænunciabat; cau-
 ρῶν, πορεύεσθαι ἐκαστοτε τῶν βίαι ζήνησι καὶ ἐκείνῳ τελευτῶν. ἡ δ'
 A 4 αἰτία

αἰτίαν τ' ἐπεγνώσκειν, ἔτι αὐτὸς
εἶχε φράζειν. καίτοι ἐπιπειρῶτο
ἐρωτῶμεν τὸ χρῆμα τὸν τ' ὁφ-
θαλμῶν αἰπᾶσαι, καὶ ἀχλὺς δες,
καὶ νοσημὲ μέσση, ὅς ὅτι πίνδεις,
τ' ἡρώεις οὐταῖς ἐμπερὶ μύθων.

Καὶ αὖτις.

Ὁ δὲ Σαλλέστιος ἐκείνῃ τῇ δι-
καιᾷ, ἀλλ' ἢ τῇ τῷ Κορίνθῳ
βίῳ περὶ τῆς τ' ἡγ. ἐξέμαθε τ'
καὶ τὰς δημοσίας ἀπαντὰς τὰς δι-
μοδένες λόγους. καὶ δὴ λέγειν αὐ-
τῷ, ἔτι νῦν μὲν μὲν τῷ
Κορίνθῳ, ἀλλὰ περὶ τ' ἀρχαῖον
πρόν. τ' ἀγορεῖας ἀμυλῶμε-
ν. ἀμύλει καὶ ἐξέμαθε λόγους ἔ-
τι πολὺ π' ἐκείνων λαοπομπῶν. ἀνυ-
πόδει τ' ἀφαιρῶν τ' οὐκ ἐμπερὶ μύθων,
εἶναι λόγον, ἀπαν.

Ἐκ τ' Σειδᾶ.

Σαλλέστιος φιλόσοφος δὲ ἔφη
ἀνθρώποις ἔρᾳδιον εἶναι φιλοσο-
φεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀδυνάτον. τὸτον
ἀκύναι, ἀπὸ τῆς δὴ τῶτον τ' ἀ-
γῶν, ὡς ἔτε ἀληθῆς λεγόμενον,
ἔτε λέγεσθαι ἀξίον. ἀλλὰ γὰρ ὁ
Σαλλέστιος ἦδει τὸ ἐμὸν εἰπεῖν.
ἔτι γὰρ διεβέβλητο περὶ φιλοσόφους
ἀπλῶς, ἀλλὰ οὐσὶ μισοπόνῃ τῷ
μῦθῳ, καὶ τ' Ἡρόκλητον ὁχλολοί-
στῃ, καὶ πᾶσιν ἐπιδήμιον τοῖς
ἀμαρτάνουσι, καὶ ὅπως δὲ, ἐκ πάσης
περὶ φάσεως ἐλέγχων ἐκείνης, καὶ
διακωμῶδων. ἐνίοτε μὲν αὖ-

sam verò, quā ante prænoscere, nē
ipse quidem dicere poterat. hōc in-
terrogatus conaretur, & oculorum
obscuritatem & tenebras, & humo-
ris, qui in lacu pupillis ipsis oculo-
rum contineretur, in illis abundan-
tiam, prænotionis causam esse con-
tenderet.

Rursus.

Sallustius non ampliùs forensis,
sed Sophisticæ vitæ rationi animum
intendit. De rebus publicis etiam
Demosthenis orationes memoriæ
mandavit omnes. Adhæc sat̃s e-
rat discretus, non recentiores So-
phistas imitans, sed cum vetere
scriptionis splendore certans; Ora-
tionēque scripsit non multo illis
inferiores. Nudis pedibus orbem
terrarum fermē universum am-
buit.

Ex Suida.

Sallustius Philosophus, qui di-
cebat, philosophari hominibus non
esse facile, sed potius impossibile.
Quo ego audito, sermonem hunc
sum aversatus, ut neque verum, ne-
que dictu dignum. Cæterum Sal-
lustius sciebat ut ipse dico. Nec
enim apud Philosophos malē pror-
sus audiebat, sed erat naturā inimi-
cus improborum, &, ut aiebat He-
raclitus, Turbæ conviciator, omni-
umque delinquentium insectator,
& quovis modo, quāvis occasione
quoslibet arguens, & comicē per-
stringens: interdum quidem se-

δύζων,

δαίων, τὰ δὲ πολλὰ τῶν γαλοῖων
 χαίρων ἦδει καὶ φιλοσοφούμενοι. καὶ
 οὗτος ὁ Σαλλέστιος ἐν ἑσπερίῳ πελά-
 γῳ ἔχων, καὶ Ἰωνίαν ἐν οὐρανῷ
 τε καὶ περὶ χειρὶς ταύτης, ὁρῶν ἑταί-
 ρον ἔχον αὐτὸς, ἐκ γένους δὲ ὁμοῦ
 τοῖς τοιαύταις χάριτας. ὁ γάρτοι
 πῆμπελος ἀρετῶν ὀνομαστάς πλὴν
 τοῦ Θεῶν δοῦσαν ἀληθείαν, δοκῶσαν
 ἐκείναι ποτε τοῖς πονηροτάτοις
 Σαλλέστιος εἶναι. ἐπὶ δὲ περὶ ἐνός
 τῶν ἀλλοφύλων, τὰ μὲν ἄλλα αὐτῷ
 ἐπαυέντας, ἐν δὲ αὐτῷ λείπειν
 εἰρηκέντας, μὴ δοξάζειν τοῖς Θεῶν
 τὰ αὐτὰ τοῖς πολλοῖς. ἑᾶτε, ἔφη,
 τὸ πρὶν γὰρ διὰ τὴν νέμεσιν περσεῖναι
 μοι. τὸ δὲ Πάμπετον μόνον
 οὐδὲν δυναμὸν ἐκτελεῖν, ἐπειδὴ
 ἐκείνῳ ὥρᾳ ὁ νόμος, πὶ Θεοὶ
 περὶ ἀνθρώπων εἶναι; πῶς δὲ ἔφη
 οὐκ οἶδεν, ὥς ἐκ ἐγὼ πρόποτε
 Θεὸς ἐγὼ βούλω, ὥς σὺ ἀνθρώ-
 πῳ; ταῦτα τοῖς Σαλλεστῖν. κυ-
 νικώτερον δὲ ἐπιλοσόφει.

riō rem gerens, plerumque verò ri-
 diculis, & dissteriorum amantibus
 moribus gaudens. Etenim Sallu-
 stius admodum facetus erat, & ad
 deridendum etiam ingeniosissimus
 atque promptissimus: Hujusmodi
 verò gratias egregiè quidem ipse ex
 se & ex genere habebat. Qui enim
 quintam virtutem nominârit, opi-
 nionem de Diis veram, quæ inter-
 dum improbiſſimis inesse videatur,
 Sallustius est. Præterea verò qui-
 busdam peregrinis qui cætera qui-
 dem ejus laudabant, unum verò ei
 decesse dicebant; quod non ira de
 Diis, ut vulgus sentiret, respondit:
 Hæc saltem propter Nemesein adesse
 mihi finire. Cum autem Pampre-
 pium maximâ potentiâ jam prædi-
 tum adiiſſet, & ille, qui elegans
 videri volebat, ei dixisset: Quid
 Dii ad homines? Quis verò, in-
 quit, ignorat, neque me unquam
 Deum, neque te hominem fuisse?
 Hæc de Sallustio. Philosophabatur
 autem Cynico ferè more.

Καὶ πάλιν.

Et rursus.

Σαλλέστιος. ἔτι εἰς Ἀλε-
 ξάνδρειαν ἦεν Ἀδώνιδην (ὡς
 Ἰσίδωρον τὸν φιλοσόφον. περὶ
 τοῦ δὲ οὗτος ὁ ἔπος Σαλλεστῖν πᾶ-
 σιν ἀνθρώποις. τὰ μὲν φιλοσο-
 φούντες ἐπὶ τὸ καρτερώτερον, τὰ
 δὲ πᾶσι τοῖς ἐπὶ τὸ γαλοῖότερον.
 ἐκείνους οἶμαι πέρα τῶν μετρίων
 καὶ δεῖ κείσεως εἰπὲρ πνι ἄλλῳ τῷ
 δὲ τῷ βίῳ. καὶ δὲ Σαλλέστιος τὰ
 μὲν παρὰ τὸν ὄρμον τοῦ Συείας
 τὰ δὲ περὶ μὴ τῶν Ἑμισλωδὸς ἐκ-

Sallustius. Hic Athenis Alexan-
 driam cum Isidoro Philosopho ve-
 nit. Sallustii verò mores omni-
 bus hominibus admirabiles fue-
 runt. quia partim quidem con-
 stantissimè philosophabatur, par-
 tim verò perridiculè jocabatur;
 utrumque, opinor, ultra modum.
 Hæc enim vita, siqua alia, judici-
 um requirit. Sallustius igitur pa-
 ternum quidem genus à Syria du-
 cebat, maternum verò ab urbe E-

ζῶνι. ὁ πατήρ δ' αὐτῷ Βασιλίδης
 ὠνομάζετο, Θεόκληα δ' ἡ μήτηρ.
 εὐφυὲς δ' ὅτι πολλά γερονῶς, καὶ
 τὸ ἦθ' αὐστηρὲς, καὶ φιλόπμου,
 τὰ μὲν πρῶτα ἀπέλεπεν εἰς τὴν
 πολυάρατον δ. αὐκλῶ, καὶ ἐπα-
 δάετο λόγοις ῥητορικοῖς ὑπὸ
 Εὐνοῖω Κορίνθῃ, τότε ὄντι χτ' Ε-
 μέσῳ. ὕστερον δ' ἐκίπτε δικαστικῶν,
 ἀλλ' ἦδη τῷ Κορίνθῳ βίῳ πε-
 σείχετον νῦν, καὶ ὅτι τέττω δι-
 μελέτα πῶς λόγους, ἐδὲν ἦπρον
 τ' φύσεως ἐπὶ τοῖς πόνοις θαυμα-
 ζόμεν. πῶς μὲν γὰρ δημοσίους ἔ
 Δημοσθένους λόγους ὁμῶς πάντα
 ἐξέμαθεν. ἀλλὰ πρὸς τέττω καὶ
 λέγειν μὲν ἱκανὸς, ἐπὶ νεωτέ-
 ρους ἐκμυμέμεν Κορίνθας, ἀλλὰ
 πρὸς τὸν ἀρχαῖον πόνον τ' λογι-
 γασθίας ἀμυλώμεν. ἀμείλει καὶ
 ἐξαίρετον λόγους ἐπὶ πολὺ π' ἐκεί-
 νων ἐκλεπομένων. ἔ δ' ἡμέτερον
 πολίτῳ Μάρκελλον, ἐπύρεν τῷ
 Εὐνοῖῳ, καὶ τῶτον ἐκμαδόντα μὲν
 ἀπρημονόμῳ τὰ ὁκτὼ βιβλία
 τ' Θεκυδίδου ἱστορίας, ἐπὶ μὲν π'
 καὶ λέγοντα ἀξίον ἀκοῆς. καὶ Νόν-
 τον δ' ἐφασιν ἐκμαδόντα ἐξάκις
 ὅλον τὸν Δημοσθένῳ, μὴ δ' ἐ-
 ἀρσαι τὸ σῶμα, διώαδαι πρὸς γε
 λόγων ὀπεικῶν ζῶντες. ἐπὶ γὰρ
 ἔτι πτωτὸν εἰς πλῆθ' ἀποσθηθί-
 ζειν, καὶ γράφειν εἰς χεῖρ. ὁ
 δ' ἑταίρῳ ἀδρότερον ἦδη
 ἀπρημονόμῳ τ' τέχνης, ἐλάττω ἢ
 κατ' ἐμῶν ὑπολαβὼν τ' Εὐνοῖ-
 ον, ἀπῆρεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν,
 καὶ ἀπῆρετο τῷ ῥητορικῶν δι-
 δασκάλῳ.

mesa. Ejus pater Basilides vocabatur, & mater Theoclea. Fuit autem ingeniosus ad multa, & moribus austeris, & ambitiosus. Ac initio quidem vehementer experientiam Jurisprudentiam spectabat, & eloquentiae praeceptis ab Eunoio Sophista, qui tum Emesa degebat, erudiebatur. Postea verò non amplius ad forensem, sed ad Sophisticam vitam animum appulit, & ad hæc sua studia referebat, cum non minore industriae, quam ingenii admiratione. Publicas enim Demosthenis Orationes simul omnes edidit. Sed præterea satis erat discipulus, non recentiores Sophistas imitans: sed cum illo antiquo scribendi genere certans, nam & Orationes scripsit non multo inferiores illis. Sed noster ille civis Marcellus Eunoii sodalis octo libros historiae Thucydidis edidit, nihil tamen auditu dignum enuntiavit. Nonnum etiam, aiunt, sexies totum Demosthenem edidicisse, sed tamen ne os quidem aperire potuisse ad commodarum Orationum compositionem. Haud enim idem est ad populum memoriter recitare quæ edidicis, & eleganter scribere. Sallustius autem huic arti sedulam operam jam navans, cum Eunoiorum existimaret sibi melius instituyendo imparem esse, Alexandriam abiit, & eloquentiae magistros tentavit, eorumque peritiae periculum fecit.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Ἀθηνό-
δωρ.

Et rursus in voce, *Atheno-
dorus.*

Ὅτι τὰ Ἀθηνόδωρ πάντα
περικύβητο πρὸς φιλοσοφίαν, τὰ
τὸ φύσει, καὶ τὰ τὸ ὅτι
κῆς παρὰ φύσιν, ὅτε Περύχλ.
ἐξή, καὶ διαφανῶς ἐξηγεῖτο τοῖς
πλησιάζουσιν. ὅν ὁ Σημάσιος θαν-
μάζων ὅτι σκεδῆ, ἐλεῖν, ὅτι πνεῖ
ἄρα, ἐν κῆ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἑαυτὸν
πάντα τὰ παρὰ φύσιν. ἀλλ' ὅμως
ἐπὶ τὴν Ἀθηνόδωρον μὴ φιλοσο-
φῆσαι.

Athenodoro autem omnia ad
Philosophiam erant parata, cum
ipsius naturæ, tum etiam ipsius re-
ctæ voluntatis dona, quibus erat in-
structus, cum Proclus vivebat, &
perspicue exponebat illis, qui ad
ipsum accedebant; quem Sallustius
admiratus ob studium, hunc homi-
nem profecto igni similem esse dice-
bat, omnia adjacentia incendenti:
Verumtamen Athenodoro persuasit,
ne philosopharetur.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Ζήνων
Ἀλεξανδρεὺς.

Et rursus in voce, *Zeno
Alexandrinus.*

Ἦν δὲ καὶ ὅτε Ζήνων ὁ Περύ-
χλ. ἐπὶ τῷ κῆ ὁ χρόνος, τὸ μὲν
γένεσι Περικλέους, τῇ δὲ φύσει καὶ
αὐτὸς ἐκείνης τὰς πρὸς ἐπιστή-
μην. ἐπὶ κῆς δὲ, καὶ τὰ ἡδὴ κατηρ-
τυμῆος. ὁ πότερος δὲ αὐτοῖν ἀφορ-
μὴ τῇ διασάφει παρέχει Σημάσιος
πρὸς τὸ Περύχλον ἐκ ἐξω φερέειν.

Fuit & alius Zeno Procli socius
per id tempus, genere quidem Per-
gamenus, sed ipse naturā ad dicen-
dum tardiore, bonus tamen, & mo-
ribus compositus. Uter verò ipso-
rum Sallustio causam à Proclo diffi-
dendi præbuerit, dicere non possum.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Μαρ-
κελλίνος.

Et rursus in voce, *Mar-
cellinus.*

Μαρκελλίνος Δωάτης Δαμασί-
ας, ὅς ἐστι αὐτόνομος, καὶ δικαιο-
σύνης ἐκείνου ὁ ἦν ἱσχυρὸς,
παρὶ τῇ αὐτῷ καὶ φρονήσει ἰκανῇ,
πολίτευμα, καὶ ἀνδρεία δαυμάτι
μεγαλετηκῆς τὰ πρὸς πόλεμον,
Ζωῶν Σαλλέσιος ὁ φιλόσοφος.

Marcellino Dalmatiz Principi,
qui erat sui juris, & populis suo im-
perio subjectis iuste præerat, & in
quo erat satis prudentiæ, & reipub-
licæ gubernandæ peritia; & adini-
randa fortitudo, quâ res bellicas
exercuerat, familiaris erat Sallu-
stius Philosophus.

Cum Suidas ex Damascio, unde sua eum hausisse constat, tradat hunc
Sallustium *Orationes* satis celebres conscripsisse, nescio quâ ratione referat
in Bibliotheca Gesnerus, & cum Gesnero Epitomatores Simlerus, & Fri-
sius, Suidam nullius illius scripti meminisse. *Sallustii Philosophi Cynici*
meminit Suidas, sed nihil ab eo scriptum refert.

ΣΑΛΛΟΥΤ-

ΣΑΛΛΟΥΣΤΙΟΥ SALLUSTII

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ,

PHILOSOPHI

De Diis, & Mundo.

ΠΕΡΙ

Interprete

ΘΕΩΝ καὶ ΚΟΣΜΟΥ.

LEONE ALLATIO.

Κ Ε Φ. Α.

CAP. I.

Ὅσον δὲ εἶναι τὴν ἀρετὰν, καὶ
καὶ κοινῆς ἐκείνης.

*Qualē oporteat esse Auditorē:
& de communi notione.*

ΕΟΥΣ καὶ Θεῶν
ἀκούειν ἐθέλοντας,
δεῖ μὲν οὐκ παῖδων
ἢ χλοῖαι καλῶς, καὶ
μὴ ἀνθρώποις. (σω-
κρέτους δόξαις· δεῖ δὲ καὶ πῶς
οὐσαν ἀρετὴν εἶναι), καὶ ἐμφορνας,
ἵνα ὁρθῶς προσέχωσι τοῖς λό-
γοις. δεῖ δὲ αὐτὰς καὶ τὰς καινὰς
ἐκείνης εἰδέναι. κοινὰ δὲ εἰσιν
ἐκείναι, ὅτι πάντες ἄνθρωποι
ἐρωτηθέντες ὁμολογήσουσιν· οἴ-
ον, ὅτι πᾶς Θεὸς ἀγαθός, ὅτι
ἀπαθής, ὅτι ἀμετάκλητος· πᾶν
γὰρ τὸ μεταβλητὸν καὶ ἐπὶ τὸ
κρεῖττον, ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον, καὶ εἰ
μὲν ἐπὶ τὸ χεῖρον, κακώσεται·
εἰ δὲ ἐπὶ τὸ κρεῖττον, πῶς ἀρ-
χὴν ἢ κακόν.

Urbus id in animo
est, ut de Diis ser-
mones audiant, eos
à pueris benè infor-
matos esse oportet,
nec insipientium o-
pinionibus postmodum connutriti.
Naturæ item probitate, ac pruden-
tiâ munitum pectus gerere addcet,
ut apud congruenterque sermones
percipiant. Eisdem præterea com-
muniū notionum cognitio neces-
saria est: illæ verò universales sen-
tentix erunt, quas universi homines,
si perquirantur, confitebuntur; quæ-
libet nempe Deum bonum, nihil
pati, nulli mutationi esse obnoxium:
quodcunque enim mutatur, aut in
melius mutatur, aut in pejus: si in
pejus, deterius fiat: si in melius,
jam principio erat malum.

Κ Ε Φ.

Κ Ε Φ. Β'.

Ὅπ ὁ Θεὸς ἀμετάκλητος, ἀθά-
νῃτος, ἀίδιτος, ἀσώματος,
ἔδὲ ἐν τόπῳ.

ΚΑὶ ὁ μὲν ἀκέων ἔστω τοῦτο·
οἱ δὲ λόγοι τοιοῦτε γινέσθω-
σαν. Αἱ δὲ Θεῶν ἑστίαι, ἔδὲ
ἐγένοντο· τὰ δὲ αἰεὶ ὄντα ἔδέπο-
τε γίνονται. αἱ δὲ εἰσιν, ὅσα
διωαμίν τε ἔχει πῶς περὶ πῶς, καὶ
πάσχειν ἔδὲν πέφυκεν· ἔδὲ ἐν
ζωμάτων εἰσὶ καὶ δὲ σωμα-
των αἰδιωάμεις ἀσώματα. ἔδὲ
τόπῳ περιέχον. Ζωμάτων δὲ
ἑκάστοτε. ἔδὲ τὸ περὶ αὐτίαι, ἢ
ἀλλήλων χωρίζον. ὥστε ἔδὲ
νῦν αἱ νοήσεις, ἔδὲ ψυχῆς αἱ ὁπ-
σημαί.

Κ Ε Φ. Γ'.

Πεὶ Μύθων, καὶ ὅπ θεοί·
καὶ διὰ τί.

Τὸ δὴ ποτε ἐν τέταρτος ἀφέντες
τοῦ λόγου, οἱ παλαιοὶ
Μύθοις ἐχρήσαντο, ζητεῖν ἀξιον·
καὶ τῷτο περὶ τῶν ἐν τοῖς μύθων
περὶ αὐτῶν, τότῃ ζητεῖν, καὶ μὴ ἀρ-
γὸν πῶς διανοοῖαι ἔχειν. Ὅπ μὲν
ἐν θεοῖ οἱ Μῦθοι, ἐκ τοῦ χρησα-
μένων ὅτιν εἰπεῖν. καὶ δὲ τοῦ Ποιη-
τῶν οἱ θεόληπτοι, καὶ τὸ φιλοσόφων
οἱ ἀεὶ οἱ τε πῶς τελετὰς κατε-
δείξαντες, καὶ αὐτοὶ δὲ ἐν χρησμοῖς
οἱ θεοί, Μύθοις ἐχρήσαντο.

C A P. II.

*Deum immutabilem esse, inge-
nitum, sempiternum, incor-
poreum: nulloque loco cir-
cumscribi.*

E T hic quidem, qui audit, esto
talis. Sermones hac ratione
procedant. Deorum naturæ, neque
factæ sunt: quæ enim semper sunt,
nusquam fiunt: semper verò sunt,
quæcunq; primam facultatem pos-
sident, & naturâ suâ pati aliquid
non possunt: neque ex corporibus
constantur; corporum etenim vires
expertes corporis sunt: neque loco
circumscribuntur; id namque cor-
poribus inest: neque à prima cau-
sa, vel à se invicem separantur;
quemadmodum neque à mente no-
tiones, neque ab animo disciplinæ.

C A P. III.

*De Fabulis, eas divinas esse;
& propter quid.*

Q Uamnam igitur ob causam
hisce sermonibus neglectis,
veteres fabulis usi sint, non indig-
num fuerit investigatione: & hæc
prima ex fabulis utilitas progigne-
tur, investigare nempe, nec segnem,
sed exercitatum intellectum habere.
Divinas itaque fabulas esse ex illis,
qui eas usurparunt, explicatu non ad-
modum difficile est. Ex Poetis etenim,
numine afflati; & ex Philosophis,
optimi quique & qui sacra ac cere-
monias divulgaverunt; Dii etiam ipsi
in fundēdis oraculis fabulis usi sunt.

Διὰ τί

Διαπὲς δὲ θεοὶ οἱ Μῦθοι, φιλοσοφίας ζητεῖν. Ἐπεὶ τοίνυν πάντα τὰ ὄντα ὁμοιότητι μὴ χαιρεῖ, ἀνομοιότητι δὲ ἀποσφείει, ἐχρῶν καὶ τὰς περ Θεῶν λόγους ὁμοίους εἶναι ἐκείνοις· ἵνα τὴν ἐστίαν αὐτῶν ἄξιοι γίνωνται, καὶ τοῖς λέγουσι τὰς Θεοὺς ποιῶσιν ἐμμελῆς. ὅθεν καὶ διὰ τῶν Μύθων μόνως αὖν γένοιτο. Αὐτὰς μὲν ἔν τας Θεῶς κατὰ τὴν ῥητόν τε, καὶ ἀρρήτον, ἀφανῆς τε, καὶ φανερόν, σοφόν τε, καὶ κρυπτόμενον οἱ Μῦθοι μιμῶνται, πῶς ἤνθε Θεῶν ἀγαθότητα. ὅπῃ ὡς περ ἐκείνοι τὰ μὴ ἐκ ἡμῶν αἰδητῶν ἀγαθὰ κοινὰ πᾶσιν ἐποίησαν, τὰ δὲ ἐκ ἡμῶν νοητῶν μόνους τοῖς ἑμπεροσιν, ὥς οἱ Μῦθοι τὸ μὴ εἶναι Θεοὺς περὶ ἀπαντας λέγουσι, τίνας δὲ ἔστωι καὶ ὅποιοι, τοῖς δυναμένοις εἰδέναι. Καὶ τὰς ἐνεργείας δὲ μιμῶνται τῶν Θεῶν. ἔξεστι γὰρ καὶ τὸν Κόσμον Μῦθον εἰπεῖν· Σωμάτων μὲν, καὶ χρημάτων ἐν αὐτοῖς φαινομένων, ψυχῶν δὲ καὶ νοῶν κρυπτομένων. περὶ τούτοις, τὸ μὴ πάντας πῶς περ Θεῶν ἀλήθειαν διδάσκειν ἐθέλῃν, τοῖς μὲν ἀνοήτοις, διὰ τὸ μὴ διῶκεν μάανθάνειν, κατὰ φρένησιν, τοῖς δὲ συνεδαίοις βραδυμίαν ἐμποιοῦν· τὸ δὲ διὰ Μύθων τὰ ληθῆς ἐπικρύπτειν, τὰς μὲν καταφρονεῖν ἐκ ἑαυτοῦ, τὰς δὲ φιλοσοφεῖν ἀναγκάζει. Ἀλλὰ διαπαιμοιχείας, καὶ κλοπῆς, καὶ πατέραν δεισῆς, καὶ πῶς ἄλλω ἀτοπῶν ἐν τοῖς Μύθοις εἰρήχθαι; ἢ καὶ τὸ αἰετὸν ἀτοπίας, ἐνδὺς ἢ ψυχῇ τοῦ μὴ

Cur verò fabulæ divinæ sint, Philosophi est inquirere. Cum igitur omnia, quæ sunt, similitudine delectantur, dissimilitudinem averfantur, de Diis sermones, Diis quàm simillimos esse necesse erat: ut tantâ majestate digni fierent, redderentq; enunciantibus propitios Deos: quod nonnisi fabulis comparari potuit. Deos ergo ipsos, secundùm fandum, infandumque, occultum, ac patens, nec non doctum, & ignoratum fabulæ & Deorum bonitatem imitantur. Quemadmodum enim Dii, quæ ex sensilibus bona proveniunt omnibus; quæ verò ex intellectualibus, prudentibus impertiti sunt; sic fabulæ Deos quidem esse omnibus divulgant; at quinam illi sint, & quales, illis tantum, qui mysterium capere possunt. Operationes quoque æmulantur Deorum. Licet enim & Mundum hunc fabulam nuncupare; cùm in eo corpora, resque conspiciantur, animi, mentesque absconditæ lateant. Præterea, ad veritatem de Diis universos informare, in insipientibus, cùm ad eam addiscendam inepti sint, contemptum, in studiosis segnitiam parit: at fabulis veritatem occultare, illos, ne contemnant, prohibet; hos, ut philosophentur, compellit. Sed quomobrem adulteria, furta, genitorum vincula, & reliqua improbitatis facinora fabulis complexi sunt? Neque hoc indignum admiratione, ut, quâ apparet absurditate, statim animus sermones involucri esse

θαύμαστον, ἵνα διὰ τὴν φαινομένην λόγους ἡγήσῃται περὶ ἀνελύματα, τὸ δὲ

τὸ ὃ ἀληθὲς ἀπόρρητον εἶναι νο-
μίσῃ.

existimans, veritatem ex iis, quæ
silentio involvenda sunt, esse in-
telligat.

Κ Ε Φ. Δ'.

C A P. IV.

Ὅτι πάντε τὰ εἶδη τῶν Μύθων,
καὶ ἐκείνη ὑποδείγματα.

Quinq; Fabularū species esse,
& uniuscujusq; exempla.

Τῶν ὃ Μύθων οἱ μὲν εἰσι Θεο-
λογοὶ, οἱ δὲ Φυσικοὶ, οἱ δὲ
Ψυχικοὶ τε, καὶ Τλιχοὶ, καὶ ἐκ τέ-
των Μικτοὶ. Εἰσὶ δὲ Θεολογοὶ
μὲν, οἱ μηδενὶ βώματι χρώμενοι,
ἀλλὰ τὰς ἐσίας αὐτὰς τῶν Θεῶν δι-
ωροῦντες. οἳ αἱ τῶν Κρόνου κατα-
πίσεις τῶν παίδων ἐπειδὴ νοερός
ὁ Θεός, πᾶς δὲ νῦν εἰς αὐτὸν
ἐπιστρέφει, τὴν ἐσίαν ὁ Μόθῳ αἰ-
νίηται τῶν Θεῶν. Φυσικῶς δὲ τὰς
Μύθους δεῖ διωρεῖν, ὅταν τὰς περὶ
τῶν Κόσμου ἐνεργείας λέγῃ τις τῶν
Θεῶν. ὥσπερ ἡδὴ πνὲς χερόν μὲν
τῶν Κρόνον ἐνόμισαν, τὰ δὲ μέρη τῶν
χερόν, παῖδας τῶν ὅλων καλέσαντες,
καταπίνεσθαι δὲ ὑπὸ τῶν πατέρων τὰς
παῖδας φασίν. Ὁ δὲ Ψυχικός ἐ-
πιστρέφει, αὐτῆς τῆς ψυχῆς τὰς
ἐνεργείας σκοπεῖν. ὅπῃ καὶ τῶν ἡμε-
τέρων ψυχῶν αἱ νοήσεις, καὶ εἰς
τὰς ἄλλας περιέλθουσιν, ἀλλ' ἐν ἐν
τοῖς ἡννήσασιν ὁρίζονται. Τλιχὸς
δὲ δεῖ, καὶ ἐξαίρετος, ὃ μάλιστα Αἰ-
γυπῆσι δι' ἀπαυδάσαν ἐχρήσαν-
το, αὐτὰ τὰ βώματα Θεῶν νομί-
σαντες, καὶ καλέσαντες. καὶ Ἰσὺν μὲν
τῶν γῆ, Ὅσιειν δὲ τὸ ὕψος, Τυ-
φῶνα δὲ τῶν θερμότητων. ἢ Κρόνον
μὲν ὕδωρ, Ἀδωνιν δὲ καρφύς,

Fabularum porro aliarum quidem
Theologicarum, aliarum Naturalium,
Animalium aliarum, & Materialium, & ex
his Mixtarum sunt. Theologicarum nul-
lius corporis usu, ipsas Deorum natu-
ras speculantur; quales sunt à
Saturno filii devorati, Dei intelle-
ctualis, cum in semetipsum intelle-
ctus revertatur, naturam fabula in-
sinuat. Naturaliter fabularum pertra-
ctantur, cum Deorum circa Mun-
dum operationes effamur: quem-
admodum jam plerique χρόνον tem-
pus Saturnum, temporis partes uni-
versi filios appellantes æstimarunt,
sicque filios à parente devorari tra-
dunt. Animalium modo ipsius animi
operationes contemplamur, quod
& animorum nostrorum intelligen-
tiæ, licet in alios excurrant, in pa-
rentibus tamen manent. Postrema
erit materialis, quæ Aegyptii præci-
pue per inscitiam usi sunt, corpori-
bus, Diis existimatis, nuncupatisque:
Idem nempe terrâ, Osiride humi-
do, Typhone caliditate: vel Satur-
no quidem aquâ, Adonide fructibus,

Διόνυσον

Δεόνυσον ἢ οἶνον. Ταῦτα ἢ ἀνα-
κιδῶ μὲν Θεοῖς λέγειν, ὥστερ καὶ
βοτάναις, καὶ λίθοις, καὶ ζῶα, σπορε-
νοσίων ὅτιν ἀνθρώπων. Θεὸς ἢ
καλεῖν, μαυρομήρον. εἰ μὴ ἄρα
ὥστερ τὰ ἡλίος καὶ Σεαίαν, καὶ
ἀπὸ τῆ Σεαίαν ἀκτῖνα ἡλίον ἐν
Σωηθεία καλεῖται. Τὸ ἢ Μικτὴν
εἰδὼ καὶ Μύδων ἐν πολλοῖς μὲν καὶ
ἄλλοις ὅτιν εἶναι. καὶ μέντοι καὶ ἐν
τῇ συμποσίῳ φασι τῇ Θεῶν καὶ Ε-
εῖν μῆλον εἶναι χρυσεῖν, καὶ πρὸς
τῆς Θεῶν οἰλονγκέας ὑπὸ
τῆς Διὸς πρὸς τῇ Πάειν πεμφθῆναι
κειθισμένας. πρὸς ἢ καλῶς τε
φανῆναι καὶ Ἀφροδίτῃ, καὶ ταύτῃ
εἶναι τὸ μῆλον. ἐνταῦθα γὰρ τὸ
μὲν ἀπὸ τῶν πρὸς τῆς ὑπερκοσμίας
δυνάμεις δηλοῖ τῇ Θεῶν. καὶ διὰ
τῆς τοῦ μῆλον ἀλλήλων εἰσι. τὸ ἢ
χρυσῆν μῆλον καὶ Κόσμον, ὅς ἐστιν
ἐναρτήων γινώσκων, εἰκότως ὑπὸ
τῇ Εἰδοῦ λέγειν εἰρησῶν. Ἀλλων
ἢ ἄλλα πρὸς Κόσμον χαλκούμενων
Θεῶν, οἰλονγκέων ὑπὸ τῆς μῆλον
δυνάμεις. ἢ ἢ καὶ αἰσθάνων ζῶον
λυγῆ, τῆς τοῦ γάρ ὅτιν ὁ Πάειν, τὰς
μὲν ἄλλας ἐν τῇ κόσμῳ δυνάμεις
καὶ ὁρῶναι, μόνων ἢ τὸ καλῶν καὶ
Ἀφροδίτης τὸ μῆλον εἶναι φησί.
Πρόκειται ἢ τῇ Μύδων οἱ μὲν Θεο-
λογικοὶ φιλοσόφοις, οἱ ἢ φυσιο-
κοί, καὶ Ψυχικοί, ποιηταῖς, οἱ δὲ
μυθολογικοί, τελεταῖς. ἐπεὶ δὲ καὶ πᾶσα
τελετὴ πρὸς τῇ Κόσμον ἡμᾶς, καὶ
πρὸς τῆς Θεῶν Σωηθείαν ἐδέχεται.
Εἰ δὲ εἴη καὶ ἕτερον μῆλον εἶναι, καὶ
τῇ Μητέρα τῇ Θεῶν φασι καὶ Ἀπὸ
τῆς τῇ Γάλλῳ κείμενον εἶναι

Baccho vino. Hæc porro Diis di-
cata esse asseverare, quemadmo-
dum & herbas, & saxa, & anima-
lia, sapientum; sed Deos illa vo-
care furentium est: nisi eâ rati-
one loquantur, quâ & nos Solis
orbem, & ob orbe exilientem ra-
dium, Solem ex more vocamus.
Mixtam fabularum speciem cum
multis aliis deprehendere licet,
tum in eo quod narrant Dis-
cordiam in Deorum convivium
pomum aureum coniecisse, & pro
eo inter Deas dissidio orto, De-
as ab Jove missas ad Paridem
judicandas, Paridi pulcram Ve-
nerem visam pomum habuisse.
Hic enim convivium cœlestes
Deorum indicat facultates, ide-
oque unâ simul habitant; po-
mum aureum Mundum, qui dum
ex contrariis conflatur, non im-
merito à Dissidiâ conjici nar-
ratur. Verum cum alia alii Di
mundo impartiantur, pro pomo
turbas illas concitare videntur.
Et animus secundum sensum vi-
vens, hic namque Paris est, cæ-
teras in mundo potestates hand
intuens, solam Veneris pulcri-
tudinem pomum esse determinat.
Ex fabulis autem Theologicæ
Philosophis conveniunt; Natu-
rales & Animales Poëtis; Mix-
tæ ceremoniis: quandoquidem
ceremoniæ omnes cum Man-
do nos, Diisque conjungere ni-
tuntur. Quod si alia etiam fa-
bula enarranda est; Deorum
Matrem Attidem apud fluvium
Gallum commemorantem intui-

ποταμῷ, ἐρεθίζοντες, καὶ λαβὼν
 τὸ ἀπὸ τοῦ ὕδατος πλυνθῆναι πλυνθῆναι,
 καὶ τὸ λοιπὸν μετ' ἐαυτῆς ἔχειν.
 Ὁ δὲ Νύμφης ἐρεθισθεὶς τὸ Θεῶν
 μητιέειπε Σοφιστῶν, τῇ Νύμφῃ
 Σωλῷ. καὶ διὰ τὸτο ἡ μήτηρ τῇ
 Θεῶν ποιεῖμαι ἡμεῖς τὴν Ἀθην, καὶ
 τὰ γόνιμα Σοφοκλέους ἀρετῆναι
 ὅσα τῇ Νύμφῃ· πάλιν δ' ἀνελ-
 δόντα αὐτῇ Σωλοικῆν. ἡ μὲν ἔν
 Μήτηρ τὸ Θεῶν ζωογόνος ἐστὶ
 Θεὰ, καὶ διὰ τὸτο μήτηρ καλεῖται.
 ὁ δὲ Ἀθῆναι τὸν γόνιμον, καὶ οὐδὲν
 εὐνοῦν δεικνύων, καὶ διὰ τὸτο
 ὅσα τῇ Γάλλῳ λέγει· ἀρετῆναι
 ποταμῷ, ὁ γὰρ Γάλλος τὴν Γαλα-
 ξίαν αἰνείπει· κύκλον, ἀρ' ἔτι τὸ
 παλαιὸν ἔρχεται σῶμα. τὸ δ' ὁρώ-
 των Θεῶν τελευτῶν τὸς δὲ δέ-
 ρας, ἐρεθίζῃ ἡ μήτηρ τῇ Ἀθῆναι, καὶ
 ἑσθλῆς αὐτῇ δίδουσι δυνάμεις.
 τὸτο γὰρ ἐστὶν ὁ πῶλος. ἐρεθίζῃ δὲ ὁ
 Ἀθῆναι τὸν Νύμφης· αἱ δὲ Νύμφαι
 ἡσυχίας ἐφορεῖ· πᾶν γὰρ τὸ γινώ-
 μῃον εἶναι. ἐπειδὴ δὲ ἐρεθίζονται
 ἡσυχίας, καὶ μὴ τὸ ἐρεθίζον ἡσυχίας
 τὸ χεῖρον, ὁ ταῦτα ποιεῖν δεικνύ-
 ρος, δυνάμεις γόνιμους ἀρετῆς εἰς τὴν
 ἡσυχίας, πάλιν Σωλοικῆν τῇς
 Θεοῖς. Ταῦτα δὲ ἐρεθίζοντο μὲν ἑσθ-
 λῶς, ἐρεθίζῃ δὲ αἱ. καὶ ὁ μὲν νῦν ἀμα-
 πάντα ὁρᾷ, ὁ δὲ λόγος τὰ μὲν
 ὁρᾷ, τὰ δὲ δεικνύει λέγει.
 "Οὕτω δὲ πρὸς τὸν Κόσμον οἰκείως
 ἔρχεται τὸ μῦθος, ἡμεῖς τὸν Κόσμον
 μιμνήσκοντες, πῶς γὰρ ἂν μᾶλλον
 κοσμηθῆμεν; ἐρεθίζοντο ἡσυχίας διὰ
 ταῦτα. καὶ ὁρᾷ μὲν καὶ αὐτὸς πε-
 σόντες ὅς ἐστιν, καὶ τῇ Νύμφῃ

ram, ferunt cupidine exarsisse, illique stellato pileo imposito, in posterum unâ secum habuisse. Attis Nympham deperiens, neglectâ Deorum matre, cum Nymphâ consueſcebat; Deorum Mater eum ad insaniam adegit, qui abscissa genitalia apud Nympham dereliquit, reversusque illi operam dabat. Mater itaque Deorum vivifica Dea est, ideoque Mater vocatur. Attis eorum, quæ fiunt & corrumpuntur opifex; hinc apud Gallum flumen compertus traditur: Gallus enim Galaxiam seu lacteum orbem, unde corpus patibile descendit, indicat. Primis autem Diis secundos perficientibus, Mater Attidis amore correpta, cœlestes illi facultates largitur: is enim pileus est. Attis autem Nympham deperit: cùm Nymphæ generationi præſint: nam quodcunque fit, fluit. Quoniam verò generatio sistenda erat, ne extrema semper deterius progignerent; ea molitus opifex, facultates ad generandum fecundas dimittens, iterum Diis coniungitur. Et hæc quidem nunquam facta sunt, cùm semper sint: & mens quidem omnia simul conspicit, at sermo hæc quidem prius, illa posterius effert. Hæc ratione cùm aptissime Mundo fabula respondeat, nos Mundi imitatores, quânam enim alia ratione nitidius ornaremur? propter illa festum diem agimus. Et primum sanè ipsi, è cœlo delapsi, & cùm Nymphæ

Ἰωδόντες ἐν χατφείᾳ ἐσμὲν, σί-
τατε, καὶ τ' ἄλλης παρσίας, καὶ ῥυ-
παρῆς ἑσθῆς ἀπεχόμεθα· ἐκτε-
ρα γὰρ ἐναγλία ψυχῇ· εἴτα δένδρε-
τομαί, καὶ νησεῖα, ὥστε καὶ ἡμῶν
ἀποκοπόμενων τὴν περιττέραν τ'
ῥυτίσιν περὶ δόν. ἐπὶ τέτοις
γάλακ' ὁ ἑσθῆς, ὥστε ἀναγνω-
μένων· ἐφ' οἷς ἱλαρεῖαι, καὶ σέφα-
ροι, καὶ περὶ τῶν Θεῶν ὅς ἐπ' ἀνο-
δ' ὁ Μαρτυρεῖ δὲ τέτοις, καὶ ὁ
ἥμ' ἀρωμάτων χαρῆς. Περὶ γὰρ τὸ
ἔαρ, καὶ τὴν ἱσημερίαν δέχεται τὰ
ἀρώματα, ὅτε τὰ μὲν γίνεσθαι πύρεθ'
τὰ μὲν ὀνόματα, ἡμεῖς δὲ μείζων
γίνεται τῆς νυκτός, ὅτε οἱ κείον
ἀναγνώμας ψυχῆς. Περὶ γὰρ
τ' ἐναγλίαν ἱσημερίαν ἢ τῆς Κόρης
ἀρπαγὴν μυθολογεῖ ἡ ῥυτίς, ἥ δὲ
καὶ δόξος ἐστὶ τ' ἡ ψυχῆ. Τόσα ὅσα
περὶ μύθων ἐκείνων ἡμῶν αὐτοὶ τε
οἱ Θεοὶ, καὶ τ' ἡ φάντων τῶν μύ-
θων αἱ ψυχῆ ἴλεον ῥυτίνῃ.

Κ Ε Φ. ε'.

Περὶ τ' αἰτίας αἰτίας.

Α Κόσμον δὲ τέτοις ὅτι, πᾶν
τε πρὸς τὴν αἰτίαν εἶναι, καὶ
τὰς μετ' ἐκείνων τάξεις τ' Θεῶν,
καὶ τ' Κόσμου τ' εὐσιν, Νῦν τε, καὶ
Ψυχῆς, καὶ Οὐσίας, Περὶ οἷαν τε, καὶ
Εἰμαρμένῃ, καὶ Τύχῃ, Ἀρετῇ
τε, καὶ Καλίᾳ, καὶ τὰς ἐκ τέτων
γενόμενας ἀγαθὰς τε καὶ κακάς
Πολιτείας εἶναι· καὶ πόθεν ἅρα τὰ
κακά ἐστὶ τ' Κόσμον ἀρίστην. Τέ-
των δὲ ἕκαστον λόγων εἴται πολ-
λῶν καὶ μεγάλων, ὥς ἐν βραχέ-

consuescentes in mœnore vivimus
à frumento, alióque crasso ac sor-
dido alimento abstinentes, quan-
doquidem utraque animosunt con-
traria. Deinceps arboris incision-
es, & jejunium, quasi nos ipsi
ulteriorem generationis progres-
sum amputaremus: tandem ex la-
cte alimentum, quasi renascere-
mur. Hinc festivitates, & coro-
næ, & ad Deos veluti reditio.
Hisce & tempus, quo fiunt, testi-
monium exhibet: circa enim ver
atque æquinoctium ea, quæ dixi-
mus, conficiuntur, cum, quæ fi-
unt, fieri cessant, diésque nocte
magis ac magis protenditur: quod
animis qui ad sublimiora gradum
faciunt, proprium est. Sic circa
oppositum æquinoctium raptus Pro-
serpinæ successisse fingitur; qui
descensus est animorum. Hæc no-
bis de fabulis pertractantibus Dii
ipsi, & Scriptorum fabularum ani-
mi propitii sint.

C A P. V.

De primâ causâ.

S Equitur posthac, ut primam
causam, & subsequentes Deo-
rum ordines cognoscamus; tum
Mundi, Mentis, Animique natu-
ram; Providentiam deinceps,
Fatum, & Fortunam, Virtutem, &
Viciū, natasque ex illis probas
pravasque Rerum publicarum for-
mas, & undenam mala in Mun-
do irrepsissent, inspicimus. Ex
his quodlibet multis ingentibus-
que sermonibus indiget: at tamen
ut brevibus expediatur, ne rerum

σιν εἰπεῖν, καὶ τοὺς τὸ μὴ παντε-
λῆς ἀνηκόους εἶναι, ὅθεν ἴσως λέγειν
κωλύει. Τὴν περὶ τὴν αἰτίαν μίαν
τε εἶναι περὶ τὴν αἰτίαν. πάντες γὰρ πλήθους
ἢ γὰρ μὴ, διωόμενται καὶ ἀνα-
δοκίμαζαντα νικᾷ. καὶ διὰ τὸ
πάντα μετέχειν ἐκείνης ἀνάγκης.
ὅθεν γὰρ αὐτὴν ἀλλὰ κωλύει διὰ
τὴν διωόμεν, ὅθεν ἐαυτὴν ἀρέ-
ξει δι' ἀγαθότητα. ἀλλ' εἰ μὴ ἡ
ψυχὴ, πάντα ἀν' ἐμψυχα ἡ-
εἰ δὲ καὶ νῦν, πάντα νοερά. εἰ δὲ
ἐσὶν, πάντα ἐσὶν μετέχει. τὸ
ἢ ἐν πάσιν ἰδόντες πνέει, ἐκείνο
ἐστὶν ἐνόςμουν. Εἰ μὴ ἐν ἡ
μόνον τὰ ὄντα, ἀγαθὰ δὲ ἐκ
ἡ, ἀληθὲς ἡ ὁ λόγος. εἰ δὲ
δι' ἀγαθότητα ὅτι τε τὰ ὄντα, καὶ
μετέλκεν ἀγαθόν, ὡς ἐσὶν μὴ
ἀγαθὸν δὲ εἶναι τὸ περὶ τὸν ἀνάγκης.
Σημεῖον δὲ μέγιστον. ἢ γὰρ
εἶναι διὰ τὸ ἀγαθὸν αἰ σκεδῶναι
καταφρονεῖσι ψυχὰς, ὅταν ὡς ἐρ-
πατεῖσθαι, ἢ οἰλῶν, ἢ ὁρετῆς
κινῶν εἰναι ἐξέλῃσι. Μετὰ δὲ
ἢ ὅπως ὁρρητον διωόμεν αἰ σκε-
θεῶν τὰς εἰς εἰσὶ.

Κ Ε Φ. ζ'.

Περὶ τῶν ὑποκοσμίων, καὶ ἐγ-
κοσμίων Θεῶν.

Τὸν δὲ Θεῶν, οἱ μὲν εἰσιν
Ἐγκόσμιοι, οἱ δὲ Ἐξ-
κόσμιοι. Ἐγκόσμιος δὲ λέγω,
αὐτὸς τὸς τῶν Κόσμου ποιῶν
Θεός. ἢ δὲ ὑποκοσμίων, οἱ μὴ ἐσ-
τας ποιῶσι Θεῶν, οἱ δὲ Νουῶν, οἱ δὲ
Ψυχῆς. καὶ διὰ τὸ τῶν εἰς ἐχέει

harum omnino expertes esse homi-
nes videantur, nihil impedit hanc
ratione differere. Primam causam
unam esse convenit; multitudini
namque universæ unitas præsit fa-
cultate & bonitare omnia superans,
ideoque omnibus communicari
necesse est. Neque enim aliquid
facultate illam impedit; neque
ipsa propter bonitatem separabitur.
Siquidem si animus esset, omnia
utique essent animata; si intelle-
ctus, omnia intellectus; si sub-
stantia, omnia substantiæ partici-
parent. quod cum quidam in om-
nibus deprehendissent, substantiam
illud esse existimaverunt. Si ita-
que res tantum esset, neque boni-
tatem haberent, sermo hic à ver-
itate non aberraret. Verum si per
bonitatem res sunt, & bonum parti-
cipant; supernaturale utique, sed
bonum, primum omnium esse nec-
esse est; indicio, eoque maximo e-
rit; animis quippe virtute præditis
propter bonum nihil curæ est quod
sint; quando pro patria, amicis, vel
virtute pericula subeunt. Post hanc
Virtutem, quæ verbis haud exprimi
potest, Deorum ordines subsequuntur.

CAP. VI.

De celestibus, & munda-
nis Diis.

Deorum verò, hi mundani,
coelestes alii. Mundanos
eos voco, qui mundum confici-
unt. Coelestium hi Deorum sub-
stantias, alii mentem, alii animos
procreant; ideoque trino ordine

τάξης, καὶ πᾶσι ἐν τοῖς αὐτοῖς τέ-
των λόγους εἶναι δεῖν. Τῶν δὲ
Ἑγχοσμίων, οἱ μὲν τῷ ποιεῖν τὸν
Κόσμον, οἱ δὲ αὐτὸν φυλάττειν, οἱ
δὲ ἐκ διαφόρων ὄντα ἀρμόζουσιν,
οἱ δὲ ἡμωσμένον φερέσσι. Τέ-
των δὲ ὄντων τεσσάρων παρμα-
των, καὶ ἐκάστου παρτα ἐχόντων, καὶ
μέσα, καὶ τελευταῖα, καὶ τὸς διαι-
κοῦντας διδόντες τῷ ἀνάγκῃ· οἱ μὲν
ἐν ποιοῦντες τὸν Κόσμον, Ζεὺς, καὶ
Ποσειδῶν δεῖν, καὶ Ἥρας, οἱ δὲ
φυλάττοντες Δημήτηρ, καὶ Ἥρα, καὶ
Ἀρτεμις· οἱ δὲ ἀρμόζοντες Ἀ-
πέλλων, καὶ Ἀφροδίτη, καὶ Ἑρμῆς·
οἱ δὲ φερέντες Ἑστία, καὶ Ἀθηνᾶ,
καὶ Ἄρης. Αἰνίσματα δὲ τέλων ἐν
τοῖς ἀτάλασιν εἶναι ἰδεῖν. ὁ μὲν
γὰρ Ἀπέλλων λυγρὸν ἀρμόζει, ὅπλι-
σαι δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, γυνή δὲ ἡ Ἀ-
φροδίτη. ἐπειδὴ ἀρμονία μὲν τὸ
καλὸν ποιεῖ· τὸ δὲ καλὸν ἐν
τοῖς ὁρωμένοις ἐκρύπτει. Τέτων
δὲ παρταὺς ἐχόντων τὸν Κόσμον, καὶ
τὸς ἄλλους ἐν τέτοις ἡγήσαντες
Θεοὺς· οὗτοι Διόνυσον μὲν ἐν Διῇ,
Ἀσκληπιδὸν δὲ ἐν Ἀπόλλωνι, Χά-
ειας δὲ ἐν Ἀφροδίτῃ. Καὶ Σεαί-
ρας τὸ τέτων εἶναι ἰδεῖν, Ἑστίας μὲν
Γῆν, Ποσειδῶντος δὲ ὕδατος, Ἥρας
Ἀέρα, Ἥρας δὲ Πῦρ. ἐξ ὧν τὰς
ἀναστροφάς, ὧν ἕως νομίζοντες Θεῶν.
Ἀπέλλων γὰρ καὶ Ἀρτεμὶς ἀνδρῶν
ἡλίας καὶ σεληνῆς ληπτέον· τὸ Κρόνος
δὲ Δημήτρι δίδον· Ἀθηνᾶ μὲν
τὸ αἰθέρα· ὁ δὲ ἕρως πάντων
κοινός. Αἱ μὲν ἐν τάξιν, καὶ δικαί-
μεις, καὶ Σεαίρας τὸ διδόντες Θεῶν,
ἕως εἰρωταί τε, καὶ ὕμνω.

discriminantur, omnésque in ser-
monibus de eis inventu faciles
sunt. Mundanorum hi efficiunt,
ut Mundus sit; alii eundem ani-
mant; alii ex variis diversisque
compactum adaptant; alii adapta-
tum custodiunt, quæ cum quatuor
sint, & unumquodque ex primis,
mediis, extremisque consistat; qui
ea disponunt, necesse est ut duode-
cim sint. Mundum itaque effici-
unt Jupiter, Neptunus, Vulcanus:
animant Ceres, Juno, Diana: ad-
aptant Apollo, Venus, Mercurius:
custodiunt Vesta, Pallas, Mars.
Horum indicia ac figuræ, quasi
in ænigmate in statuis conspiciuntur.
Etenim Apollo lyram adaptat, Pal-
las armatur, nudaque Venus obji-
citur: quando concentus pulcritu-
dinem gignit, & pulcritudo in illis,
quæ oculis objiciuntur, non abditur.
Hi cum ante alios Mundum possi-
deant, cæteros in his Deos esse ex-
istimemus: Bacchum videlicet in
Jove; Æsculapium in Apolline,
Gratias in Venere. Orbis quoque
eorum intueamur, Vestæ terram,
Neptuni aquam, Junonis aërem,
Vulcani ignem. Sex autem supe-
riores Diis illis, quibus id in usu
est, attribuamus: quippe qui Ap-
ollinem ac Dianam pro Sole &
Luna desumimus; at Saturni or-
bem Cereri vindicamus. Palladi
ætherem: cælum verò commu-
ne esse omnibus dicemus. Or-
dines igitur, & virtutes, ac duo-
decim Deorum orbis hanc rati-
one exponuntur, & veluti divi-
num quid cantibus ac hymnis ce-
lebrantur.

Κ Ε Φ. Ζ'.

C A P. VII.

Περὶ τῆ φύσεως τοῦ Κόσμου,
καὶ ἀιδιότητι.

De naturâ Mundi, & aternitate.

Αὐτὸν δὲ τὸν Κόσμον ἀφθαρ-
τὸν τε, καὶ ἀφύνητον ἔστι
ἀνάγκη. Ἀφθαρτον μὲν, ὅτι ἐκ
ἑστὶ τῆ φύσεως φθαρέν. ἢ χεῖρονα,
ἢ κρείττονα ποιῶσι, ἢ τὸ αὐτὸν, ἢ
ἀκασιμίαν. ἀλλ' εἰ μὲν χεῖρονα, κα-
κὸς ὁ ἐκ κρείττονος χεῖρον ποι-
ῶν. εἰ δὲ κρείττονα, ἀδύνατον, ὅτι
μὴ πῶς ἀρχὴν τὸ κρείττον ποιῶ-
σαι. εἰ δὲ τὸ αὐτὸν, μάστις ποι-
ήσει. εἰ δὲ ἀκασιμίαν, ἀλλ' ἔσθ' ἡ
ἀκέραια τῆ φύσεως γὰρ δέμει. Ἀφύνη-
τον δὲ, ἵκανα μὲν δεῖξαι ταῦτα. εἰ
γὰρ μὴ φθαίρεται, ἔσθ' ἡ γένεσις.
ἐπεὶ δὴ πᾶν τὸ γινώσκον φθαίρει.
καὶ ὅτι ἀνάγκη διὰ πῶς τὸ Θεῶν ἀ-
κασιμότητα ὄν. τὸν Κόσμον, αἰετὶ
τὸ Θεὸν ἀρχὴν ἔστι, καὶ τὸν Κόσμον
ὑπάρχειν. ὡς περὶ ἡλίου μὲν καὶ
πυρὸς (σωφίστα) φῶς, (σώματα)
δὲ (σκιὰ). τῶν δὲ ἐν τῷ Κόσμῳ
(σωμάτων, τὰ μὲν Νοῦ μίμησις),
καὶ κύκλων κινήσις. τὰ δὲ ψυχῶν,
καὶ ἐπ' ἀδείας. καὶ ἡ μὲν ἐπ' ἀ-
δείας, Πῦρ μὲν καὶ Ἀὴρ ἄνω. Γῆ
δὲ, καὶ Ὑδρὸς ἑξῆς. τὸ δὲ κύκλων,
ἢ μὲν ἀπλανὲς ἀπ' ἀνατολῆς, αἰ-
ετὶ ἐπὶ ἀπὸ δύσεως φέρον. Αἰ-
τίαι δὲ τῆ φύσεως πολλαὶ μὲν καὶ ἄλλαι,
καὶ τὸ μὴ ταχέως πολλὰ τῶν φαινο-
μένων γινώσκον ἀτελεῖ τὸ ἡμέ-
τερον ἔστι. Διαφορὰ δὲ τῆ κινήσεως
ἑσθ' ἡ, διαφέρειν καὶ τὸ φύσιν τῶν

Mundum porro ipsum incorrup-
tibilem, atq; ingentum esse
necesse est. Incorruptibilem; eo
namq; corrupto, aut meliorem, aut
deteriorem, vel hunc eundem, vel
fine ornatu confusionem efficit. Si
deteriorem, nã ille fuerit pravus,
qui ex meliori deterius facit. Si me-
liorem, utiq; viribus non præstitit,
qui ipso principio, quod melius est,
non produxit. Si eundem, frustra
operam sumpserit. Si confusionem,
at id aures propter nefas perhorre-
scunt. Ingenitum illum satis abunde
hæc probant. Etenim, si non cor-
rumpitur, neq; factus est; cum omne
quod factum est, corrumpatur. Ad
hæc, cum per Dei bonitatem Mun-
dus sit, necesse est, semper Deum
bonum esse, & Mundum existere:
quemadmodum cum Sole, & igne si-
mul unã lumen subsistit, & corpore
umbra. Corporum, quæ in Mundo
sunt, alia mentem imitantur, & cir-
culatim moventur; alia animum, &
rectã dirigitur. Ex iis quæ rectã
moventur, ignis & aër sursum; terra
& aqua deorsum aguntur: ex iis quæ
circulatim, sphaera inerrans ab ortu,
septem reliquæ ab occasu feruntur.
Hujusce causæ multæ aliæ sunt, at
illa non postrema; ne scilicet si ve-
lox orbium circumitio fiat, imperfe-
cta generatio maneat. Sed cum mo-
tus diversus sit, diversam quoque

Σωματων ἀνάγκη· καὶ μήτε καίειν,
μήτε ψύχειν τὸ ἑρσύνιον Σῶμα,
μηδὲ ἄλλό τι ποιεῖν, ἢ τὴν τεσσά-
ρων σοιζέων. Σφαιρικός δὲ ὅσος
τὸ Κόσμος, ὃ δὲ Ζωδιακὸς δέκνυσσι
τοῦτο, ἐπειδὴ Σφαιρικός πάσης τὸ
κάτω μέρος ὅτι, πανταχόθεν δὲ
πλήσων ἀφίστησι. τὰ τε βαρέα φέ-
ρεται κάτω, φέρεται δὲ εἰς ἡλῶν.
Ταῦτα δὲ πάντα ποιεῖσι μὲν Θεοὶ,
πάντες δὲ Νῦς, κινεῖ δὲ Ψυχὴ. Καὶ
οἱ μὲν Θεῶν ἡ δὲ περὶ τὴν.

corporum naturam esse oportet; &
corpus cœleste, neque comburere,
neque frigefacere, neque aliud prae-
tereā facere, quod quatuor elemen-
torum proprium fuerit. Et cūm
Mundus sphaericus sit, cujus argu-
mentum Zodiacus est; & cujus-
cunque orbis pars inferior medium
sit; ex omnibus namque partibus
plurimum distat; gravia deorsum, &
in terrā agūtur. Et hæc quidē omnia
Dii cōficiunt, mens ordinat, animus
movet. Et de Diis hæc dicta sunt.

Κ Ε Φ. η'.

CAP. VIII.

Περὶ Νῦς, καὶ Ψυχῆς· καὶ ὅτι
ἀθάναται.

*De mente, & Animâ : & A-
nimum immortalem esse.*

Ἐστὶ δὲ τις διῶσις, ὅσας μὲν
δαίμονες, ψυχῆς δὲ πρῶτον,
ἔχουσα μὲν ἐκ τῆς οὐσίας τὸ εἶναι, τε-
λειόουσα δὲ τὴν ψυχὴν, ὥστε ἡλιθ-
πὴς ὁ ψεύς. Τῶν δὲ Ψυχῶν αἱ
μὲν εἰσι λογικαὶ, καὶ ἀθάνατοι· αἱ
δὲ ἄλογαι, καὶ θνηταί. καὶ αἱ μὲν ἐκ
τῶν πρῶτων, αἱ δὲ ἐκ τῶν δευτέ-
ρων πλάσσονται Θεῶν. πρῶτων δὲ
ὅ, τι περὶ ὅτι Ψυχὴ ζήτησις. ὥ
ποίνῃ διαφέρει τὰ ἐμφυτὰ πῶν
ἀψύχων, τοῦτο ὅτι Ψυχὴ δια-
φέρει δὲ κινήσει, αἰσθῆσει, φαν-
τασίᾳ, νοήσει. Ἐστὶν ἄρα Ψυ-
χὴ, ἄλογος μὲν ζωὴ αἰσθητικὴ
καὶ φανταστικὴ λογικὴ δὲ, αἰσθῆ-
σεως καὶ φαντασίας ἀρχουσα, καὶ
λόγῳ χειραγώγη. καὶ ἡ μὲν ἄλογος
τοῖς Σωματικοῖς ἐπιφέρει πόθους·
ἐπιθυμείει δὲ ἀλόγως, καὶ ὀργί-
ται· ἡ δὲ λογικὴ τὴν Σώματι

Est autem quædam vis essentiâ
quidem inferior, sed nobilior
animo: ab essentiâ habens, quod
sit, animum verò ita perficiens, ut
oculos Sol. Animorum porro alii
sunt rationis compotes, & im-
mortales; alii expertes, mortales-
que: primi ex primis, secundi ex
secundis Diis producuntur. At
primum, quid sit animus, investi-
gandum. Illud itaque animus e-
rit, quo animata ab inanimatis dif-
ferunt. Differunt autem motu,
sensu phantasiâ, intelligentiâ. Est
ergo animus rationis expertis vita
sensibus, ac visis serviens: ratio-
nis compos, in sensus, ac phantasi-
am dominans & ratione utens. Et
ratione quidem vacuus animus cor-
poris sequitur affectiones: desi-
derat enim absque ratione, & ira-
scitur; at rationis compos corpus

μετὰ

μητὰ λόγῳ καταφρονεῖ, καὶ πρὸς
 πῶς ἄλογον μαχημένη, κρατήσα-
 σα μὴ Ἀρετῶν, ἡπληθῆσα δὲ,
 Κακίαν πειεῖ. Ἀθάνατον δὲ
 αὐτῷ ἔστι ἀνάγκη, ὅπ τε γινώσ-
 κει Θεός. θνητὸν δὲ ἔστι δὲ ἀθά-
 νατον οἶδε. τῶν τε ἀνθρώπων
 παρὰ ματῶν ὡς ἄλλοτείων κατα-
 φρονεῖ, καὶ τοῖς σώμασιν, ὡς ἀ-
 σώμαλ' ἀντιπύοντι. χαλῶν μὲν
 γὰρ καὶ νέων ὄντων ἀμαρτάνει, γη-
 ράντων δὲ ἐκείνων ἀκμάζει. καὶ
 πᾶσα μὲν σπουδαία ψυχὴ κέχρηται
 νοῦν δὲ ἔστι δὲ σώμα. ἦν δὲ
 πῶς γὰρ ἂν τὰ ἀνόητα νοῦν ἡγή-
 σαι; ὁρῶν δὲ χρωμένη τῷ σώ-
 ματι, ἐκ ἔστι ἐν τέτῳ. ὥστε
 ἔστι ὁ μηχανοποιὸς ἐν τοῖς μη-
 χανοποιήμασι. καὶ τοὶ πολλοὶ τῶν
 μηχανημάτων ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ
 κινεῖται. εἰ δὲ πρὸς τὸ σώμα
 ἀφραδέσκειται πολλάκις, θαυμά-
 ζειν ἔστι δὲ. καὶ γὰρ αἱ τέχαι τῶν
 ὁρῶντων βλαβέντων, ἐνεργεῖν ἐκ
 ἂν δύωαντο.

Κ Ε Φ. 3'.

Περὶ Προνοίας, καὶ Εἰμαρμένης,
 καὶ Τύχης.

Τὴν δὲ τῶν Θεῶν Προνοίαν ἔστι
 μὲν καὶ ἐν τέτῳ ἰδεῖν. Πό-
 δειν γὰρ ἡ τάξις τῆς Κόσμου, εἴπερ
 μηδὲν ἔστι τὸ τάπῳ; πῶς δὲ
 τὰ πάντα πνὸς ἐνεκα γίνεσθαι,
 ὅς ἄλογον μὲν ψυχῶν, ἵνα αἰδη-
 σις ἢ λογικῶν δὲ, ἵνα κοσμήῃ
 ἢ γῆ; ἔστι δὲ καὶ ἐν τῷ πῶς

cum ratione aspernatū, & cum a-
 nimo rationis experte decertans,
 superior factus, virtutem, devl-
 ctus, militiam efficit. Hunc verò
 immortalem esse necesse est, quòd
 Deos cognoscat; mortalium autem
 nullum novit immortale: & res hu-
 manas ac si alterius essent contem-
 nit, & corpora incorporeus ipse ab-
 horret: quæ si pulcra ac recentia
 fuerint, delinquit; si senuerint il-
 la, ipse virefcit. Et quilibet indu-
 strius animus mente utitur: mens
 verò à corpore non gignitur. Qua-
 nam enim ratione, quæ mente ca-
 rent, mentem gignent? Et quam-
 vis illi corpus tanquam instrumen-
 tum subserviat, in corpore tamen
 non est. Simili modo machinarum
 opifex in ipsis machinis nullus est;
 & nihilominus machinarum plera-
 que, quas nemo tangit, sede mo-
 ventur. Quòd si per corpus sæ-
 penumerò à recto abducitur, non
 est cur miremur: namque artes in-
 strumentis læsis operatione fru-
 strantur.

C A P. IX.

De Providentiâ, Fato, &
 Fortunâ.

Deorum insuper Providentiam
 & ex his colligere licet. Un-
 de enim Mundo ordo inditur, si
 nullum est, quod ordinat? Unde
 etiam illud erit, omnia alicujus
 causâ produci: animam scilicet
 rationis expertem, ut sensus sit;
 rationis compotem, ut terra co-
 honestetur? Ex ipsa quoque erga

φύσιν Περνοίας ἰδεῖν. τὰ μὲν γὰρ
 οὐρανα διαφανῆ πρὸς τὸ βλέπειν
 χυτὸς διάσται· ἡ δὲ εἰς ἑαυτὴν τὸ
 εἶμα, διὰ τὸ κρύβειν τὰ νοσήθη.
 τὴ δὲ ἰδόντων οἱ μέσοι μὲν ὄξεις,
 διὰ τὸ τέμνειν· οἱ δὲ ἐνδὸν πα-
 τεῖς, διὰ τὸ τεύχειν τὰ σπία. καὶ
 πάντα δὲ ἐν πάσιν ἔτι μὲν λόγον
 ὁρῶμεν. Ἀδύατον δὲ ἐν μὲν τοῖς
 ἐχάτοις ποσύντω (ἢ) Περνοίαν,
 ἐν δὲ τοῖς πρώτοις μὴ (ἢ). αἵ τε ἐν
 τῷ κόσμῳ μαρτυρεῖται, καὶ θεωρεῖται
 ζωμάτων γιγνώσκειναι, καὶ ἀγα-
 θῆς Περνοίας εἶσι τὴ Θεῶν. Τὴν
 δὲ ποσύντω περὶ τὸν κόσμον ἐπιμέ-
 λειαν ἔδεν βελονήεις, ἔδὲ ποι-
 οῦντας τὰς Θεοὺς ἡγητέον ποιεῖσθαι.
 ἀλλ' ὥσπερ τὴ ζωμάτων καὶ διώ-
 μιν ἐχόντων αὐτῶν τῷ (ἢ) ποιεῖ,
 αὐτοὶ ποιεῖ· οἷον ἡλιθιοὶ φωτίζει, καὶ
 δάλλει αὐτῶν μόνῳ τῷ (ἢ). ἔτι
 πάλυ μᾶλλον ἢ τὴ Θεῶν Περνοία
 αὐτῇ τε δόξας, καὶ τοῖς περνο-
 μήκοις ἐπ' ἀγαθῶν γίνεσθαι. ὥστε καὶ
 αἱ τὴ Ἐπικουρείων λέλυνθαι ζη-
 σεις. τὸ γὰρ δεῖον, φασὶν, ἔδὲ
 αὐτὸ πρᾶγμα ἔχειν, ἔδὲ ἀλ-
 λὰς παρέχειν. καὶ ἡ μὲν ἀσώματῳ
 περὶ τὰ ζωματα, καὶ τὰς ψυ-
 χὰς Περνοία τὴ Θεῶν δεῖται ποσύν-
 ῃ δὲ ἐν τῇ ζωμάτων, καὶ ἐν τοῖς
 σώμασιν, ἔτερος τε τῶν περνοῦν, καὶ
 Εἰσαρμόζειν γαλεῖται, διὰ τὸ μᾶλ-
 λον τοῖς ζωμάσιν εἰσένεσθαι τὴ εἰρ-
 μόν· περὶ γὰρ καὶ ἡ Μαθηματικὴ
 ἀρῇ τέχνη. Τὸ μὲν ἔν μὴ μόνον ἐν
 Θεῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ θεῶν σωμά-
 των διηκείσθαι τὰ ἀνθρώπινα πρᾶ-
 γματα, καὶ μάλιστα τὴ ζωματικῇ

naturam providentiā deprehende-
 re possumus. Oculi quippe pel-
 lucidi ad videndum; nares super-
 os, ut malè olentia discernant; ex-
 dentibus medii acuti constructi sunt
 ad secandum, interiores plani ad
 alimenta comminuenda. Et hæc
 ratione omnia in omnibus non abs-
 que ratione fieri conspiciamus. Fi-
 eri verò nequit, cùm in extremis
 hisce tanta insit providentia, in
 primis deficere. In Mundo præ-
 terea vaticinationes, & sanatio-
 nes corporum ex probâ Deorum
 providentiâ succedunt. Similem
 autem erga Mundum curam, ac
 diligentiam à Diis neque aliquid
 inde sperantibus, neque operan-
 tibus provenire censendum est;
 sed ut corpora facultate prædita,
 quæcunque agunt ipsâ substan-
 tiâ operantur: quemadmodum
 Sol, eo solùm quod est, illumi-
 nat, & calefacit: sic multò ma-
 gis Deorum providentia sibi ip-
 si absque labore ac molestiâ, &
 rebus quæ providentiæ subsunt, bo-
 na suppeditat. His Epicureorum
 dissolvuntur quæstiones: Numen
 enim, inquirunt, neque sibi, ne-
 que aliis molestiæ est. Atqui in-
 corporea circa corpora & ani-
 mos Deorum providentia hæc
 est: sed quæ ex corporibus, &
 in corporibus, diversa ab eâ, Fa-
 tum nuncupatur: quòd magis in
 corporibus illius series illuceat,
 propter quam & ars Mathematica
 adinventæ est. Non tantùm
 itaque ex Diis, sed ex divinis quo-
 que corporibus humana dirigi, &
 naturam potissimùm corpoream,

φύσιν,

φύσιν, ὁ λόγόν τε ὅτι καὶ ἀληθείας. καὶ διὰ τούτου ὑγίαν τε καὶ νόσον, εὐτυχίας τε καὶ δυστυχίας κατὰ ἀξίαν ἐκείτην γίνεσθαι, ὁ λόγος δὲ εἰσαί. τὸ δὲ ἀδικίας τε, καὶ ἀσπλγείας ἐκ τῆς Εἰμαρμένης διδόναι, ἡμᾶς μὲν ἀγαθὸς, πῶς δὲ Θεὸς ποιεῖν ὅτι κακός. εἰ μὴ ἄρα ἐκείνο λέγειν ἐδίδοι πῶς, ὡς ὅλως μὲν πῶς Κόσμος, καὶ τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσιν ἐπ' ἀγαθῶν γίνεσθαι πάντα. τὸ δὲ τραχυῶσαι κακῶς, ἢ πῶς φύσιν ἀδυναστεύειν ἔχον τὰ κατὰ τῆς Εἰμαρμένης ἀγαθὰ εἰς τὸ χεῖρον μεταβάλλει. ὥσπερ τὸν ἥλιον ἀγαθὸν ὄντα πᾶσι, τοῖς ὀφθαλμοῖσιν, ἢ πυρέσκεισι βλαβερόν ἐστι συμβαίνει. διαστῆ δὲ Μαωπατάται μὲν τὸς παλίστας ἐδίδουσι, Ἑβραῖοι δὲ περτέμνονται, Πέρσαι δὲ τὴν ἀγλήθειαν ὀφείλουσιν; πῶς δὲ Κεῖνον τε καὶ Ἀρλὺν κακοποιὸς λέγοντες, πάλιν ποιεῖσιν ἀγαθὸς, φιλοσοφίαν τε καὶ βασιλείας, στρατηγίας τε καὶ δημοκρατίας εἰς ἐκείνους ἀνάγοντες; Εἰ δὲ πείρων καὶ τελέων λέγουσιν, ἄτοπον δὲ μὲν ἀνδρῶν πῶς ἀρετῶν πάντα καὶ τὴν αὐτῶν μὲν εἶναι, τὸς δὲ Θεὸς ἐκ τῶν τόπων μεταβάλλει. τὸ δὲ καὶ πατέρων ἀγλήθειαν, ἢ δυσγλήθειαν περιλέγειν, ὡς ὅτι πάντα ποιόντων, πᾶσι δὲ σημανόντων μόνων τῶν ἀστέρων διδάσκειν. Πῶς γὰρ ἂν τὰ κατὰ τῆς γλῶσσης ἐκ τῆς γλῶσσης γλῶσσος; ὥσπερ πίνω Πένοια, καὶ Εἰμαρμένη ὅτι, καὶ πῶς ἐστὶν, καὶ πόλις, ἐστὶ δὲ καὶ πῶς ἔχουσιν ἀνθρώπων, ὅτι καὶ Τύχης, πῶς ἢς καὶ λέγειν ἀκόλουθον.

rationi veritatique consonum est; ideoque sanitatem & ægritudinem; prosperas, adversasque fortunas pro cuiusque dignitate inde provenire ratio dicitur. At injustitias, & per lasciviam ac petulantiam commissa scelera ad Fatum referre, nos quidem probos, Deos vero nequam, ac scelestos efficit. Nisi quis illud respondere velit, Mundo in universum, & iis, qui naturâ Mundo respondent, omnia in bonum produci, sed malè altum, educatumque, vel naturam etiam imbecilliorē bonâ à Fato emanata in deterius mutare; quemadmodum Sol bonus sit licet, lippientibus tamen, ac febrientibus noxius sit. At quid enim Massagetae parentes vorant, Hebraei circumciduntur, Persæ nobilitatem conservant? Quomodo vero Saturnum, atque Martem maleficos pronunciantes, rursus Philosophiam, Regnum, rei militaris imperia, ac Thesauros ad illos deferentes, beneficos prædicant? Si triangula, & quadrata afferant; absurdum est dum humana virtus ubicunque semper eadem perdurat, Deos ex locis immutari. At enim parentum nobilitatem, aut ignobilitatem prædicere, id stellas non omnia efficere, sed nonnulla tantum significare docet. Quomodo enim quæ ante ortum sunt, ex ipso ortu fieri poterunt? Quemadmodum ergo Providentia, & Fatum circa nationes, & Urbes, tum etiam circa quemlibet hominem est; ita & Fortuna, de quâ sermonem habere series orationis postulat.

Ἡ τοίνυν

Ἡ τοίνυν τὰ διάφορα, καὶ τὰ παρ' ἐλπίδα γινόμενα πρὸς ἀγαθὸν γάπησαι δυνάμεις τῶν Θεῶν, Τύχης νομίζεσθαι. καὶ διὰ τὸ τοῦτο μάλιστα καὶ νῦν τὰς πόλεις τῶν Θεῶν προσέσκει τιμᾶν. πάντα γὰρ πόλεις ἐκ διαφορῶν πραγμάτων συνίστασθαι. ἐν τοῖς ἰσὺς στελλώμεν δὲ τὴν δυνάμιν ἔχει. ἐπεὶ δὲ ἡ ἰσὺς στελλώμεν ἐδὲ ἐν ἐκ Τύχης ἀνθρώποις. Ἐἰ δὲ κακὰ μὲν εὐτυχῶσι, ἀγαθὰ δὲ πένοντο, συμμάχουν ἔδει. οἱ μὲν γὰρ πάντα, οἱ δὲ ἐξενδύοντες πλεονεκτήματα καὶ τὴν κακῶν ἢ εὐτυχίαν, ἐκ ἀνδρείων τὴν κακίαν, τοῖς δὲ ἀγαθοῖς ἢ ἀρετῇ μόνον ἀρέσκει.

Κ Ε Φ. ι'.

Περὶ Ἀρετῆς, καὶ Κακίας.

Οἱ δὲ περὶ τῆς Ἀρετῆς καὶ Κακίας λόγοι πάλιν τῶν περὶ Ψυχῆς εἶοντο. Τῆς γὰρ ἀλόγου ὕψους εἰς τὰ σώματα, καὶ θυμὸν εἰδὼς, καὶ ἐπιθυμίαν ποιήσας, ἡ λογικὴ τέλει ἐφεισηκῆς, τειμαρῇ ποιεῖ τὴν ψυχῇ, ἐκ λόγου, καὶ θυμῷ, καὶ ἐπιθυμίας. Ἀρετὴ δὲ, λόγῳ μὲν σεβήσας, θυμῷ δὲ ἀνδρεία, ἐπιθυμίας δὲ σωφροσύνη, ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνη. Δεῖ γὰρ τὴν λόγον κείνην τὰ δέοντα, τὴν δὲ θυμὸν λόγῳ πειδόμενον τὴν δόκοντων δεινῶν καταφρονεῖν, τὴν δὲ ἐπιθυμίαν μὴ τὸ φαινόμενον ἰδεῖν, ἀλλὰ τὸ μὲν λόγῳ διώκειν. Τούτων δὲ ὅπως ἐχόντων, ὁ βέλτερος γίνεται δίκαιος. ἢ γὰρ περὶ

Igitur diversa, ac præter expectationem accidentia ad bonum vis Deorum disponens, Fortuna existimatur; ideoque potissimum Urbes hanc Deam honoribus afficere generatim universæque addeceret. Quælibet enim Urbs ex diversis rebus coalescit. Ea sub Lunâ potestatem exercet; quando super Lunam nihil omnino fortuito accidit. At si mali prospero Fortunæ statu utantur, probi inopiâ rerum laborent, admirandum haud est: illi enim maximi, hi nihili divitias æstimant; à malis quidem res prosperæ nihil unquam auferent de pravitare: probis sola virtus suffecerit.

C A P. X.

De Virtute, & Vitio.

DE Virtute autem, & Vitio sermones, eos quos de animo habuimus, rursus exposcunt. Namque dum rationis vacuus animus in ipsis corporibus iram statim, ac cupidinem procreat, rationis particeps eorum præses, tripartitum animum ex ratione, irâ, atque cupidine facit. Virtus autem rationis est prudentia, iræ fortitudo, cupidinis temperantia, & totius animi iustitia: oportet siquidem rationem ea, quæ addecent dijudicare; iram rationis audientem, quæ videntur horribilia contemnere; cupidinem non quod volupe appareret, sed quod cum ratione est, sequi. Hæc dum ira se habent, vivendi ratio iusta evadit: etenim circa

ἡγήματα

χρήματα δικαιοσύνη, μικρὸν π
μὲρ ὅτιν Ἀρετῆς. Καὶ διὰ
τὸ ἐν μὲν τοῖς πεπωδωμένοις,
πάσαις ὅτιν ἰδεῖν, ἐν δὲ τοῖς ἀπαι-
δωτοῖς, ὃ μὲν ὅτιν ἀνδρεῖ, καὶ
ἀδελφῶν. ὃ δὲ ζώφρων, καὶ ἀνό-
η. ὃ δὲ φρόνιμος, καὶ ἀκό-
λας. ὡς περὶ δὲ ἀρετῆς περ-
σῆκεν χαλεπὸν, λόγῳ τε ἐς ἐρημέ-
νας, καὶ ἀπελθεῖς ἡσυχίας, καὶ τῶν ἀλόγων
ποτὶ φασγανομύδας. Ἡ δὲ Κακία
ἐκ τῶν ἐναντίων διαφείδω. λόγῳ
μὲν ἀνοία, θυμῷ δὲ δειλία, ὅπ-
θυμίας δὲ ἀκολασία, ὅλης δὲ τῆς
ψυχῆς ἀδίκη. Γίνονται δὲ αἱ
μὲν Ἀρεταὶ ἐκ πολιτείας ὀρθῆς,
καὶ τῶν τροφῶν καλῶν, καὶ παι-
δευθῶν. αἱ δὲ Κακίαι ἐκ τῶν
ἐναντίων.

Κ Ε Φ. ια'.

Περὶ ὀρθῆς Πολιτείας, καὶ
σαύλης.

ΚΑὶ αἱ Πολιτεῖαι δὲ καὶ τῆς ψυχῆς.
μέρσαν γίνονται τῆς ψυχῆς.
εἰσὶν αὖτε οἱ μὲν ἀρχόντες τῶν λό-
γων, οἱ δὲ στρατιῶται τῶν θυμῶν,
οἱ δὲ δῆμοι τῶν ὀπιθυμίας. Καὶ
ὅπως μὲν καὶ λόγον πρὸς πάντας,
καὶ ὅ πάντων αἰεὶ ὁ ἀρχεῖ, Βα-
σιλεία γίνεσθαι. ὅπως δὲ καὶ λόγον
περὶ, καὶ θυμὸν πλείους ἐνὸς ἀρχε-
σιν, Ἀριστοκρατία ἐστὶν (συμβαίνει)
ὅπως δὲ καὶ ὀπιθυμίας πολιτεύσθαι,
καὶ αἱ πᾶσαι πρὸς τὰ χρήσιμα
γίνονται, Τιμοκρατία ἢ πιαυτή
πολιτεία καλεῖται. ἐναντία δὲ,

pecunias iustitia, pars est pusilla
virtutis; ideoque in caris, erudi-
tisque hominibus omnes aspicias;
in ignavis, atque incultis, hic fortis
est, & iniustus; alius temperans &
mente captus; ille prudens, & in-
temperans: quas quidem neque vir-
tutes merito dixeris, dum ratione
destituuntur, nec partibus suis abso-
lutæ sunt, & in animantibus etiam
rationis expertibus illucescunt. Vi-
tium ex oppositis consideratur; ra-
tionis insipientia, iræ pavor, cupi-
dinis intemperantia, totius denique
animi iniustitia. Nascuntur porro
Virtutes ex rectâ vivendi ratione,
rectâque educatione, ac institutio-
ne: Vitia ex contrariis.

C A P. XI.

De probâ, improbâque
Republicâ.

RErum autem publicarum for-
mæ ex tripartito animo com-
parantur. Namque qui principa-
tum obtinent, rationi assimulantur;
milites iræ; plebes cupiditatibus.
Ubi ergo ex ratione cuncta pera-
guntur, & omnium optimus impe-
rat, Regnum oritur; ubi ex rati-
one, & irâ uno plures dominan-
tur, optimorum dominium est: ubi
ex cupidine gubernantur, & ho-
nores commodorum intuitu defe-
runtur, hæc Respublica Timo-
cratia vocatur. Contraria verò

Βασιλεία

Βασιλεία μὲν Τυραννίδος· ἡ μὲν γὰρ
 μὲν λόγῳ πάντως, ἡ δὲ ἐν δυνάμει
 λόγον ποιεῖ. Αἰσιοκρατία δὲ
 Ὀλιγαρχία· ὅπῃ οἱ αἰετοί,
 ἀλλ' ὀλιγοὶ καὶ οἱ ἀρχεῖν. Τι-
 μοκρατία δὲ Δημοκρατία, ὅπῃ οἱ
 οἱ τὰς ἐστίας ἔχοντες, ἀλλ' ὁ
 δῆμος κρείσσει πάντων.

Κ Ε Φ. ιβ'.

Πόθεν τὰ κακά, καὶ ὅπῃ κακὰ
 φύσις ἐκ ἔστιν.

Ἀλλὰ πῶς Θεῶν ἀγαθῶν ὄν-
 των, καὶ πάντα ποιέειν, τὰ
 κακά ἐν τῷ Κόσμῳ; ἡ πρῶτον
 μὲν αὐτὸ ἥτο ῥητέον, ὅπῃ Θεῶν
 ἀγαθῶν ὄντων, καὶ πάντα ποιέον-
 των, κακὰ φύσις ἐκ ἔστιν, ἀποσιῶ
 δὲ ἀγαθὴ γίνεσθαι. ὡς περ καὶ (κό-
 τῃ αὐτὸ μὲν ἐκ ἔστιν, ἀποσιῶ δὲ
 οὐκ ἔστιν γίνεσθαι). ἀνάγκη δὲ εἶναι
 ὅτιν, ἡ ἐν Θεοῖς, ἡ τοῖς, ἡ ψυ-
 χῆς, ἡ σώμασιν. ἀλλ' ἐν μὲν
 Θεοῖς ἐκ ἔστιν· ἐπεὶ δὲ πᾶς Θεὸς
 ἀγαθός. εἰ δὲ νῦν τις φησὶ κακὸν,
 νῦν ἀνόητον λέγει· εἰ δὲ ψυχῇ,
 χειρότερα ποιήσει σώματι· πᾶν
 γὰρ σῶμα κατὰ εἰαυτὸ κακίαν ἐκ ἔ-
 ρει· εἰ δὲ ἐκ ψυχῆς καὶ σώμα-
 τος, ἄλογον, κεχωρισμένα μὲν μὴ
 εἶναι κακὰ, (σωελδόντα δὲ κακίαν
 ποιεῖν). Εἰ δὲ Δαίμονός τις λέγει
 κακὸς, εἰ μὲν ἐκ Θεῶν καὶ δυνάμεων
 ἔχουσιν, ἐκ αὐτῶν κακὸν· εἰ δὲ ἀλλὰ
 ῥόθεν, καὶ πάντα ποιεῖσιν οἱ Θεοί.
 Εἰ δὲ μὴ πάντα ποιεῖσιν, ἡ βελόμβροι
 εἰ δυνάμει, ἡ δυνάμει εἰ βέλων.

Regno Tyrannis; illa enim ex ra-
 tione omnia, hæc nihil ex ratione
 perficit. Optimatum dominio pau-
 corum dominium; quod non opri-
 mi quique sed pauci, iique pessimi
 gubernant. Timocratia Democrati-
 a; quod non qui facultatibus
 præcellunt, sed multitudo omnia
 ad nutum moderatur.

CAP. XII.

Unde mala oriuntur: & mali
 naturam nullam esse.

Sed quamam ratione cum Dii
 boni sint, omniaque ipsi ope-
 rentur, mala sunt in Mundo? Aut
 primum id dicere debemus, cum Dii
 boni sint, & omnia perficiant, mali
 naturam haud esse, sed boni absenti-
 a adesse; quemadmodum tenebræ
 ex se ipsæ nullæ sunt, sed carentiâ
 luminis procreantur. Quod si da-
 retur, necessario aut in Diis, aut in
 mentibus, aut in animis, aut corpo-
 ribus esset. At in Diis non est; cum
 Deus quilibet bonus sit. Quod si quis
 mentem diceret malam, mentem
 absq; mente fateretur: si animum,
 corpore deteriore animum affir-
 mare; nullum namque corpus in se
 malum habet: si ex corpore, & ani-
 mo asseverarit; absolum erit, quæ
 separata mala non sunt, ipsa coitione
 mala fieri dicere. Porro si quispiam
 Dæmonas malos fateretur, illi, si à
 Diis vires sumunt, mali non erunt;
 si aliunde non omnia ergo Dii pro-
 ducunt. Quod si non omnia produ-
 cunt, aut volentibus vires non suppe-
 tunt; aut cum facultas adest, nolunt.

ὧν ἡ δέ τερον ἑρέπει Θεῶ. Ὅπ
 μ' ἔν ἐδὲν ἐν τῷ Κόσμῳ φύσει
 χακὸν, ἐκ τέτων ὅτιν ἰδεῖν. Πε-
 ρὶ δ' τὰς ἡν' ἀνθρώπων ἐνεργείας,
 καὶ τέτων ἢ πάντων, ἡ δὲ αἰ-
 θαίνε' τὰ χακὰ. Ταῦτα δὲ εἰ-
 μ' δι' αὐτὸ τὸ χακὸν ἡμάρτανον
 ἀνθρώποι, αὐτὴ ἀν' αὐτῇ φύσει
 χακὴ. εἰ δ' ὁ μ' μοιχδών, ἢ μ'
 μοιχίαν ἡγεί' χακὸν, ἢ ἡδον-
 νὴν ἀγασθόν. ὁ δὲ φονδών, ἢ μ'
 φόνον ἡγεί' χακὸν, τὰ δ' ἡγή-
 ματα ἀγασθὰ. ὁ δὲ ἐχθρὸν χακῶς
 ποιῶν, τὸ μ' χακῶς ποιῆσαι, χα-
 κὸν, τὸ δ' ἢ ἐχθρὸν ἀμυνάσθαι,
 ἀγασθόν. καὶ πάντα ἕτως ἀμαρτάνει
 ψυχῇ, καὶ δι' ἀγασθήματα γίνε'
 τὰ χακὰ. ὥστερ διὰ τὸ φῶς μὴ
 εἶν' γίνε' Σκότος φύσει μὴ ὄν.
 ἀμαρτάνει μὲν ἐν ψυχῇ, ὅπ' ἐ-
 φεί' ἀγαθῶ. πλανᾷ δ' ἢ περὶ τὸ
 ἀγαθόν, ὅπ' μὴ πρῶτη ὅτιν ἐσεία.
 ὥστε δ' οὐ μὴ πλανᾷ, καὶ πλανη-
 τεῖσαν δευτερεύει, πολλὰ παρὰ
 Θεῶν γινόμενά ὅτιν ἰδεῖν. καὶ γὰρ
 Τέχναι, καὶ Ἐπιστήμαι, καὶ Ἀρε-
 ταί, Εὐχαί, καὶ Θισίαι, καὶ Τε-
 λεταί, Νόμοι τε, καὶ Πολιτεῖαι,
 Δίχαι τε, καὶ Κολάσεις, διὰ τὸ
 κωλύειν ψυχὰς ἀμαρτάνειν ἐχθύ-
 οντο. καὶ τὰς Σώματ' ἐξελεθῆσας
 Θεοὶ χαδαίρσοι, καὶ Δαίμονες τ'
 ἀμαρτημάτων χαδαίρσοι.

Sed neutrum Deo convenit. Ni-
 hil iraque in mundo naturā ma-
 lum esse ex his facillè deprehendes.
 Verùm circa hominum, eorūque
 non omnium operationes, nec sem-
 per mala videntur. Quòd si pro-
 pter ipsam malum homines delin-
 querent, ipsa utique natura mala
 esset; sed cùm adulterans, adulte-
 rium quidem malum, volupratem
 bonam; homicida, cædem quidem
 malam, sed pecunias bonas existi-
 mat; & qui perniciem hostibus af-
 fert, perniciem quidem asserre ma-
 lum, ulcisci verò inimicum bonum,
 & hâc ratione animus delinquit;
 bonitatis ergò causâ mala subse-
 quuntur, quemadmodum, dum lu-
 men abest, tenebræ, quæ naturā nul-
 læ sunt, irrepunt. Delinquit ergò
 animus, quia bonum appetit, sed
 circa bonum aberrat, quòd prima
 essentia non est. Sed ne aberret,
 & si aberrârît, adhibitis remediis
 resipiscat, plurima Deos machina-
 ri deprehendes. Etenim artes,
 scientiæ, disciplinæ, virtutes, pre-
 cationes, sacrificia, ceremoniæ, le-
 ges, rerum publicarum institutio-
 nes, judicia, & punitiones ad im-
 pediendos animos, ne delinquant,
 inventæ sunt; & corpore egredientes
 Dii expiatores, ac Dæmones à sce-
 leribus purgant.

Κ Ε Φ. ιγ'.

C A P. XIII.

Πῶς τὰ διὰ δια λέγει
γίγνεται.

*Quonam modo sempiterna
fieri dicantur.*

ΠΕρὶ μὲν ἐν Θεῶν; καὶ Κόσμου;
καὶ ἥν' ἀνθρώπων παρὰ
μάτων τοῖς μήτε διὰ φιλοσοφί-
ας ἀχθῆναι δυναμένοις, μηδὲ
τὰς ψυχὰς ἀνιάτοις ἀρκέσει ταῦ-
τα. Περὶ δ' ἥν' μὴ ἡμεῖς ταῦ-
τα ποτὲ, μηδὲ ἀλλήλων χωρί-
ζεσθαι, λέπειν λέγειν· ἐπειδὴ
καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς λόγοις ὑπὸ ἥν'
ἐσώτων τὰ δ' ὅτε αἰπομὲν γί-
νεται. Πᾶν τὸ γινόμενον, ἢ
τέχνη, ἢ φύσις, ἢ χτ' ὁποῖα
γίνεται. τὰ μὲν ἐν χτ' τέχνῃ,
ἢ φύσιν ποιοῦντα, ὥστε αἰπο-
μεν ἀνάγκη· τὰ δ' ἢ χτ'
ὁποῖα μετ' αὐτῶν συνίστησι τὰ
γινόμενα· ἐπεὶ δὴ καὶ τ' ὁποῖα
ἐκ φύσεως ἐστίν. ὥστε δὴ ἡλι-
κὸς φῶς, πῦρ δ' θερμότητα, χ-
ρὸν δ' ὑγρότητα. εἰ μὲν ἐν τέ-
χνῃ τ' Κόσμον ποιεῖσι Θεοὶ, καὶ
τὸ εἶναι, τὸ δ' ὁποῖον εἶναι ποιεῖσι.
πᾶσα γὰρ τέχνη τὸ εἶναι ποιεῖ.
πῶς ἐν τῷ εἶναι πᾶς Κόσμος; εἰ
δὲ φύσις, πῶς τὸ φύσει ποιεῖν,
ἐκ φύσεως τὸ εἶναι πᾶν γινόμενον;
ἀσώματων δ' ἥν' Θεῶν ὄντων,
ἐκ φύσεως, καὶ τ' Κόσμον ἀσώματον
εἶναι. Εἰ δὲ καὶ Θεοὶ σῶματα λέ-
γουσι, πῶς ἐν τῷ ἀσώματων ἢ
ὁποῖα; εἰ δ' ὅτε συγχωρήσαι-
μεν, φανερὸν ὅτι Κόσμος τὸν
ποιοῦντα φανερὸν ἀνάγκη,

DE Diis itaque, & Mundo;
& rebus humanis iis, qui
per Philosophiam sublevari non
possunt, nec immedicabiles ani-
mis sunt, hæc sufficiant. Hæc
autem nunquam fuisse facta, ne-
que à seipsis separari, reliquum
est ut dicamus: quandoquidem nos
ipsi suprà diximus, à primis se-
cunda procreari. Omne quod
fit, aut arte, aut naturâ, aut fa-
cultate quadam fit. Quæ igitur
arte, aut naturâ operantur,
ea præcedere, quæ efficiuntur,
ea præcedere, quæ efficiuntur,
necesse est; quæ facultate, res
ipsas unâ secum producant; quan-
doquidem facultatem, quæ sepa-
rari nequit, secum habent; veluti
sol lumen, ignis caliditatem, nix
frigiditatem. Si itaque arte Mun-
dum Dii producant, non ut fit,
sed ut talis sit, efficiunt. Nam
quælibet ars speciem edit. Unde
nam ergo Mundo, ut fit? Quod si
naturâ; quomodo quod naturâ a-
git, ex semetipso aliquid rei effe-
ctæ impartitur? & cum Dii in-
corporei sint, oportebat & Mun-
dum incorporeum esse. Quod si
quis Deos corporeos dixerit, unde
nam incorporeorum facultas? Et si
id concederemus; corrupto Mun-
do, ejusdem etiam opifex necessa-
riò corrumpetur, si naturâ ille
quidem agit. Si ergo neque arte,

ἐπὶ καὶ φύσιν τὸν Κόσμον ποιεῖσι
Θεοί. Δυναμίς λέγεται μόνον.
πάν δὲ τὸ δυναμὶς γινόμενον τὸ
τὸν δυνάμει ἐχόντι. (σωφροσύνη).
καὶ εἰ δὲ ἀπολέσθαι ποτὲ τὸ ἔσως
γινόμενα δυνάμει, εἰ μὴ πᾶς τὸ ποι-
εῖν. ἀφ' ὧν οἱ τὸν δυνάμει. ὥστε οἱ
τὸν Κόσμον φθείροντες, Θεοὺς μὴ
εἶναι λέγουσιν. ἢ Θεοὺς εἶναι λέγον-
τες, τὸν Θεὸν ποιεῖσιν ἀδυνάτον.
δυναμὶς μὲν ἐν πάντα ποιεῖν ἐαυ-
τὸν (σωφροσύνη) πάντα. μεγέθους
τὸν δὲ δυναμειώσιν ἔσως, ἐκ ἀνθρώ-
πων εἶδει καὶ ζῶα μόνον ποιεῖν, ἀλ-
λὰ Θεοὺς τε, καὶ ἀνθρώπους, καὶ
δαίμονας. καὶ ὅσων τῆς ἡμετέρας
φύσεως διαφέρει ὁ πρῶτος Θεός,
τοσούτω πλείους εἶναι τὰς μεταξὺ ἡ-
μῶν τε καὶ αἰνῶν δυνάμεις ἀνάγκη.
πάντα γὰρ πλείστον ἀλλήλων κερ-
ευσμένα πολλὰ ἔχει τὰ μέσα.

Κ Ε Φ. ιδ'.

Πῶς οἱ Θεοὶ μὴ μεταβάλλου-
νται, ὀργίζεσθαι καὶ διεσπάρτεσθαι
λέγουσι.

Εἰ δὲ πᾶς τὸ μὲν Θεοὺς μὴ μετα-
βάλλεσθαι ἀλογόν τε ἡγεῖται
καὶ ἀληθές, ἂν ποτε τὸ πῶς ἀγα-
θοῖς μὲν χαίρειν, κακοῖς δὲ ἀπο-
σφρονταῖ. καὶ ἀμαρτάνουσι μὲν ὀρ-
γίζοντες, διεσπάρτεσθαι οἱ δὲ ἡλεω-
γόντες, ῥητέον, ὥς καὶ χαίρει Θεός.
τὸ γὰρ χαίρειν, καὶ λυπεῖται. εἰ δὲ
ὀργίζεται. πάθος γὰρ καὶ τὸ ὀργί-
ζεσθαι. εἰ δὲ δόξαι διεσπάρτεσθαι.
ἡδονὴν γὰρ ἂν ἡπικτεῖν. εἰ δὲ δέμει

neque naturā Mundum Dii produ-
cunt, sequitur facultate tantum pro-
ducere. Et omne quod facultate
prodacitur, unā cum eo, quod fa-
cultatem habet, subsistit. Neque
hāc ratione producta corrumpi un-
quam possunt, nisi quis facultate
producentem privaverit. Quapro-
pter qui Mundum corruptioni ob-
noxium tradunt, Deos esse planē
negant: aut Deos esse asserentes,
Deum imbecillum fatentur. Qui
ergo facultate efficit universa, uni-
versa simul secum subsistere facit.
Et cum maxima facultas sit, non
homines & animantia modō produ-
cenda erant, sed Dii, & homines,
& Dæmones; & quantum nostram
naturam primus Deus præcellit,
tantō plures medias inrer nos & ip-
sum facultates esse oportet. Quæ-
cunque enim plurimum inter se di-
stant, plurima inter se media ha-
bent.

C A P. XIV.

*Quanam ratione Dii, qui non
immutantur, irasci, &
mulceri dicuntur.*

Quod si quis Deos immutabiles
esse rationi veritatēq; consonū
ducens, dubitat, quomodo illi bonis
quidem lætantur, mala averfantur,
& delinquentibus item irascuntur,
& delinquentibus redduntur propi-
tius: dicendum est, Deum omnino
non lætari; namq; quod lætatur, &
mœrore afficitur: neque irasci; i-
rasci enim motus animi; neq; mul-
ceri muneribus; id enim esset de-
lectationibus vinci: neque fas esse

en

ὅκ ἤν' ἀνθρώπων παρὰ ματῶν,
 ἔτε καλῶς, ἔτε κακῶς ἔχειν τὸ
 Θεῖον. Ἀλλ' ἐκείνοι μὲν ἀγα-
 θοὶ τε εἰσὶν αἱ, καὶ ὠφελεῖσι
 μόνον· βλάπτουσιν ὅς ἐδέχοντο, καὶ
 τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἔχοντες· ἡμεῖς
 ὅς ἀγαθοὶ μὲν ὄντες δι' ὁμοιότησα
 Θεοῖς ζυγατῶμεθα, κακοὶ ὅς
 γυνόμενοι δι' ἀνομοιότητα χωρι-
 ζόμεθα· καὶ κατ' ἀρετὰς ζῶντες,
 ἐχόμεθα ἤν' Θεῶν, κακοὶ ὅς γε-
 νόμενοι ἐχθρὸς ἡμῖν ποιεῖμεν ἐκ-
 εῖναι. ἐκ ἐκείνων ὀργιζομένων,
 ἀλλὰ τ' ἀμαρτημάτων Θεὸς μὲν
 ἡμῖν ἐκ ἐόντων ἐλάμπειν, Δολι-
 μοσι ὅς κολαστικοῖς ζυγατῶντων.
 Εἰ ὅς Εὐχαῖς, καὶ Θυσίαις λύσιν
 τ' ἀμαρτημάτων δίδεισκομεν, καὶ
 τοῦ Θεοῦ δευραπδόμεν, καὶ μετὰ
 ἑαλλομεν, ἀλλὰ διὰ τ' δρωμένων,
 καὶ τ' περὶ τὸ Θεῖον ἐπιτροπῆς πλὴν
 ἡμετέραν κακίαν ἰσόμενοι, πάλιν
 τ' τ' Θεῶν ἀγαθότητι ἀπολαύο-
 μεν, ὥς ὁμοιον τ' Θεὸν λέγειν
 τοῦ κακὸς ἀποσφραδῆς, καὶ τὸν
 ἥλιον τοῖς ἐσερημέροις τ' ὀφθαλμῶν
 κρύπτειν.

ex rebus humanis Numen vel be-
 nē, vel malē se habere. Sed illi
 quidem boni sunt semper, & ran-
 tum proficui, noxii nunquam, sem-
 perque in omnibus eodem modo se
 habent. Nos verò dum sumus bo-
 ni, propter similitudinem Diis con-
 jungimur; dum mali, propter dis-
 similitudinem separamur: & dum
 ex virtute vivimus, Diis adhaere-
 mus; dum vitiis inquinamur, nobis
 illos hostes comparamus; non quod
 illi irascantur, sed quod delicta De-
 os impediunt, ne nobis illuceant,
 & Dæmonibus terroribus dedunt.
 Si verò precibus & sacrificiis de-
 lictorum veniam consequamur, De-
 osque placemus & convertamus,
 huiusmodi operibus, & nostrā ad
 Deum conversione nostris malis
 curationem adhibentes, rursus di-
 vine bonitatis participes efficimur.
 Quare idem erit dicere, Deum
 malos averfari, & solem oculis
 privaris abscondi.

Κ Ε Φ. 16.

Διατὶ ἀνένδεῖς ὄντας τοὺς
Θεοὺς τιμῶμεν.

ΕΚ τῶν τετων καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς ἀλλοῦ τῆς εἰς Θεοὺς χρονοῦ λείλυ ζήτησις. Αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ Θεῖον ἀνένδεῖς· αἱ δὲ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀφελείαν ἐνεργάζονται. καὶ ἡ μὲν Περσὶς αἱ Θεῶν ἀλλοίειν πανταχῇ, ἐπιτηδεύουσι τὸ ὅτι μόνον πρὸς ὑποδοχὴν εἶναι. πᾶσα ὅτι ἐπιτηδεύουσι, μιμήσθαι, καὶ ὁμοιότητι γίνεσθαι. διὸ οἱ μὲν καὶ τὸ ἐναντιόν, οἱ δὲ βωμοὶ ἡμιμαῖοι τὸ γινώσκον, τὰ δὲ ἀνόλμαται τὸ ζῶν, καὶ διὰ τῶν ζώων ἀπείχασαι, αἱ δὲ ἐνχαί τὸ νοεῖν, οἱ δὲ χαρὰ κληῖρες τὰς ἀρρήτους ἀνω δυνάμεις, βοτάναι καὶ λίθοι καὶ ὕλη, τὰ δὲ θυρόφωτα ζῶα καὶ ἐν ἡμῖν ἀλογον ζῶν. Ex τῶν τετων ἀπάντων τοῖς μὲν Θεοῖς πλέον ἐστίν· τί γὰρ ἂν πλέον ἦτορ τοῖς Θεοῖς; ἡμῖν δὲ πρὸς ἐκείνους γίνεσθαι (μισαφῆ).

C A P. XV.

*Quare Deos nullius indigentes
honoramus.*

EX his de Sacrificiis, aliisque quæ in Deorum cultum conamur, dubitatio solvitur. Numen etenim ipsum nullius indiget; cultus verò, atque honores nostri commodi tantum gratiâ deferuntur: & cum providentia Deorum quaquaverfum sit diffusa, habitudine solum, ut recipi possit, opus est; Habitudo verò omnis imitatione & similitudine comparatur; quare Tempa quidem Cælum, Aræ Terram æmulantur, Statuæ vitam, ideòque animantibus similes sunt; preces intellectuales; characteres superiores potestates, quæ verbis exprimi nequeunt; herbe, ac lapides materiam; animalia quæ sacrificantur, vitam in nobis sed rationis expertem. Ex his omnibus, nihil ultra Diis accidit: quid enim Deo ultra accidere potest? Sed nobis cum illis conjunctio sequitur.

C

Κ Ε Φ.

Κ Ε Φ. 15'.

C A P. XVI.

Περὶ Θεῶν, καὶ τῶν ἄλλων πμῶν·
ὅτι Θεὸς μὴ ἔστιν, ἀνθρώπους
ὃ ὠρελῆται.

*De sacrificiis, aliisque homi-
nibus, quibus, Diis nullo,
hominibus commodo sumus.*

ΑΞιον ὃ οἶμαι περὶ Θεῶν
βραχεία προσδεῖναι. προσ-
τον μὴ ἐπειδὴ πάντα τὰ Θεῶν
ἐχόμενα, δίδουσι δὲ τοῖς διδόν-
τι διδόντων ἀπάρχου, χρημά-
των μὴ δι' ἀναθημάτων, σωμα-
των ὃ διὰ κόσμου, ζωῆς ὃ διὰ
ψυχῶν ἀπάρχουσα. ἔπειτα αἱ
μὴ χρεῖς ψυχῶν ἐνχαί, λόγ-
μῶνον εἰσιν, αἱ ὃ μὴ ψυχῶν ἐμ-
λυχοι λόγοι. τὰ μὴ λόγος πλὴν
ζωῆς δυναμένη, τὴ ὃ ζωῆς τὴ
λόγον ὑψέσης. Ἐπὶ παντὸς
πράγματι ἐνδαιμονία ἢ οἰκεία
τελειότης ἐστίν· οἰκεία ὃ τελειότης
ἐκείνῃ ἢ πρὸς τὴ ἐαυτῇ αἰτίαν συ-
ναφή. καὶ διὰ τούτου ἡμεῖς ἐυχόμε-
θα ζωῆσθαι Θεοῖς. Ἐπεὶ
πίνωμι ζωὴν προσέτι ἢ τῶν Θεῶν ἐστίν,
ζωὴ δὲ πρὸς καὶ ἢ ἀνθρωπίνῃ βί-
αί) ὃ αὐτὴ ζωῆσθαι ἐκείνῃ,
μεσότης δὲ ἐστίν. ἔστιν γὰρ τὴ πλεί-
στον διεσώτων ἀμέσως ζωάπτης).
ἢ ὃ μεσότης ὁμοία ἐστὶ τοῖς ζωα-
πλοῦσι ὁμοίως. ζωῆς ἔν μισό-
τητα, ζωὴ ἐχέτω ἐστίν). καὶ διὰ
τούτου ζωὴ δύνασιν ἀνθρώποι, οἵ τε
νῦν ἐνδαιμονοῦντες, καὶ πάντες οἱ
παλαι. καὶ πάντα ἐκ ἀπλῶς, ἀλλ'
ἐκείνῃ Θεῶ τὰ προσέτι, μὴ
πολλῆς τῇ ἄλλῃ θρησκείας. Καὶ
περὶ τῶν τέλων ἰσχυρά.

Non erit tamen abs re, pauca,
& illa breviter de Sacrificiis
hic adnectere; & primum cum à
Diis omnia nobis suggerantur, æ-
quumque sit exhibentibus ex iis,
quæ exhibentur, primitias offerre;
de pecuniis per offerramenta, de vir-
tutibus per sacrificia primitias damus. Præ-
terea sine sacrificiis preces, verba
tantummodò; cum sacrificiis, verba
sunt animata; verbo quidem
vitam corroborante, vitâ verò ver-
bum animante. Item cujuscunque
rei beatitas, propria perfectio est;
propria cuicumque perfectio ad su-
ammet ipsius causam est conjunctio:
ideoque nos, ut cum Diis copule-
mur, supplicamus. Quando igitur
vita prima Deorum est, vita etiam
quodammodò & hominum est, &
hec cum illâ sociari appetit, medio
indiget. Nihil enim ex iis, quæ
plurimum inter se distant, sine me-
dio connectitur, medium verò iis,
quæ conjunguntur, simile debet es-
se. Vitæ ergò medium, vitam esse
oportuit: ideoque animantia ho-
mines, & illi qui nunc fortunati cen-
sentur, & veteres omnes sacrificant;
eaque non temerè, & nullo habito
delectu, sed uti cuilibet Deo conve-
niunt, cum aliis multis ceremoniis,
ac religione. Et de his quidem satis.

Κ Ε Φ.

Κ Ε Φ. ιζ'.

C A P. XVII.

"Οπ φύσει ἀφθαρτὸς ὁ
Κόσμος.

Naturâ Mundum esse incorruptibilem.

Τὸν δὲ Κόσμον ἐπὶ μὲν ἐκ ἄν
Θεοὶ φερέσιν εἶρη. ὅπ
δὲ καὶ τὴν φύσιν ἀφθαρτον ἔχει, λέ
γειν ἀκόλαστον. πᾶν γὰρ τὸ φθει
ρόμενον, ἢ ὑφ' αὐτῶν φέρεται,
ἢ ὑπὸ ἄλλου. εἰ μὲν ἔν ὑφ' αὐτῶν
ὁ Κόσμος φέρεται, ἔδει καὶ τὸ
πῦρ αὐτὸ καίειν, καὶ τὸ ὕδωρ
αὐτὸ ξηραίνειν. εἰ δὲ ὑπὸ ἄλλου,
ἢ σώματος, ἢ ἀσωμάτου. ἀλλ'
ὑπὸ μὲν ἀσωμάτου, ἀδύνατον. τὰ
γὰρ ἀσώματα σώζει τὰ σώματα.
ὅς φύσις, καὶ ψυχὴ. ἔστιν δὲ ὑπὸ τῆς
φύσεως σώζοντι φέρεται. εἰ δὲ ὑπὸ
σώματος, ἢ ὑπὸ τῶν ὄντων, ἢ ὑπὸ
ἐτέρων. καὶ εἰ μὲν ὑπὸ τῶν ὄντων,
ἢ ὑπὸ τῶν κύκλων κινουμένων τὰ ἐπ'
ἐυθείας, ἢ ὑπὸ τῶν ἐπ' ἐυθείας τὰ
κύκλῳ. ἀλλ' ἔδει τὰ κύκλῳ φθα
ρτικῶς εἶναι φύσιν. διὰ τὸ γὰρ μηδὲν
ὁρώμενον ἐκείθεν φθειρόμενον; ἔ
δει τὰ ἐπ' ἐυθείας ἐκείθεν ἀφα
ρτικῶς εἶναι. διὰ τὸ γὰρ ἀχρευνῶν ἐκ
ἡδονῆς; ἀλλ' ἔδει τὰ ἐπ' ἐυθεί
ας ὑπὸ ἀλλήλων φερέσθαι δυνά
ται. ἢ μὲν ἄλλου φθορῶν, ἄλλου γυ
ναι. ὅςτις τῶν δὲ φθειρόμεν μὲν ἐκ
ἔστι, μεταβάλλει δὲ. εἰ δὲ ὑπὸ
ἄλλων σωμάτων ὁ Κόσμος φθεί
ρεται, πόθεν γινώσκων, ἢ πῶς
νῦν ὄντων, ἐκ ἐστὶν εἰπεῖν. "Ε
πὶ πᾶν τὸ φθειρόμενον, ἢ εἶδει,
ἢ ὕλη φέρεται. ἔστι δὲ εἰς τὸ μὲν

D Eos porro nunquam Mundum
destruendos, dictum est. Or
do tamen postulat, ut eum naturam
incompactibilem habere dicamus.
quodcunque enim destruitur, aut à
seipso, aut ab alio destruitur. Si itaq;
à seipso Mundus destruitur, necessa
riò & Ignis seipsum combureret, &
Aqua seipsam exficcaret. si ab alio;
aut à corpore, aut ab incorporeo. sed
ab incorporeo id fieri nequit; incor
porea enim, corpora conservant, ve
luti natura & animus; nihilq; ab eo,
quod naturâ suâ conservat, destrui
tur. Si à corpore, aut ab iis, quæ sunt,
aut ab aliis: si ab iis, quæ sunt, aut
ab iis quæ circularim moventur, de
struentur quæ recto motu diriguntur;
aut à rectâ se moventibus, quæ cir
cularim. Sed quæ circularim ferun
tur, naturam corruptricem non ha
bent; ideoque nihil inde corruptum
videmus: & quæ rectâ procedunt,
illa attingere nequeunt: quam e
nim ratione ad hanc usq; diem non
potuerunt? Sed neq; quæ recto motu
moventur, à semetipsis destrui pos
sunt: alterius enim corruptio alte
rius generatio est; at hoc destrui
utique non est, sed immutari. Si
verò ab aliis corporibus Mundus
corrumpitur, undenam illa facta,
aut ubi nunc sunt, certè non sup
petit quid dicamus. Præterea quid
quid corrumpitur, aut formâ, aut ma
teriâ corrumpitur: est autem forma

τὸ χῆμα, ὕλη δὲ τὸ σῶμα. καὶ
 τὸ μὲν εἰδὼν φθείρεσθαι, τὸ δὲ
 ὕλης μόνος, ἕτερον ὁρῶμεν γι-
 νοῦμεθα. εἰ δὲ ὕλη φθείρεται, πῶς
 ἐν τοσούτοις ἔτεσιν ἐκ ἐπιλιπνῆ;
 εἰ δὲ ἀντὶ τὸ φθείρεσθαι ἕτερον
 γίνεσθαι, ἢ ἐκ τῆς ὄντων, ἢ ἐκ
 τῆς μὴ ὄντων γίνεται. ἀλλ' εἰ
 μὲν ἐκ τῆς ὄντων, τὸ ὄντων μόνον
 τῶν αἰ, καὶ ἡ ὕλη ὅτιν αἰ. εἰ δὲ
 καὶ τὰ ὄντα φθείρεται, ἢ τὸ Κόσμον
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πάντα λέγουσι
 φθείρεσθαι. εἰ δὲ ἐκ τὴς μὴ ὄντων ἡ
 ὕλη, πῶς οὖν μὴ ἀδύνατον ἐκ τὴς
 μὴ ὄντων εἶναι τί. εἰ δὲ τὸτο γιν-
 οῖτο, καὶ δυνατὸν ἐκ τὴς μὴ ὄντων
 εἶναι τὴν ὕλην, ἕως ἄν ἡ τὰ μὴ ὄν-
 τα, ἔσται καὶ ἡ ὕλη. ὃ δὲ ὅποτε
 καὶ τὰ μὴ ὄντα ἀπὸλλυται. εἰ δὲ
 ἀνείθεον λέγουσι μὲν τὴν ὕλην,
 πρῶτον μὲν, διαπὶ ἢ καὶ μέρη,
 ἀλλ' ὅλα γίνεται τὸτο πρὸς Κόσ-
 μον; ἔπειτα ἢ τὸ εἶναι τὴς κομ-
 τῶν, τὸ δὲ καὶ φθείρεται μόνον.
 Ἐπὶ πάντων τὸ φθείρεσθαι, ἢ
 ἀφ' ὧν ἐγένετο εἰς ἐκείνα λύεται,
 ἢ εἰς τὸ μὴ ὄν ἀφανίζεται. ἀλλ'
 εἰ μὲν ἀφ' ὧν ἐγένετο, εἰς ἐκεί-
 να λυθεῖν, πάλιν γίνεσθαι ἕτερον.
 διαπὶ ὃ δὲ ἀρχὴν ἐγένετο; εἰ δὲ
 εἰς τὸ μὴ ὄν ἀπέρσι τὰ ὄντα, πῶς
 καλῶν καὶ τὸ Θεὸν τὸτο παθεῖν;
 εἰ δὲ ἡ δύναμις καλῶν, ἐκ ἑστ
 δυνατὸν αὐτὸν μόνον ἰσχύειν. καὶ
 ἐμοίως δὲ ἀδύνατον ἐκ τὴς μὴ ὄν-
 των γίνεσθαι τὰ ὄντα, καὶ τὰ ὄντα
 εἰς τὸ μὴ ὄν ἀφανίζεται. Ἐπὶ
 ἀνάγκη τὸ Κόσμον, εἰ φθείρεται,
 ἢ καὶ φύσιν φθείρεται, ἢ πᾶσι

figura; materia corpus. & cum
 formæ corrumpuntur, & materia re-
 manet, aliam gigni videmus: quod
 si materia corrumpitur, quomodo
 tot annorum spatio non defecit? Si
 pro eâ, quæ corrumpitur, alia nasci-
 tur; aut ex his, quæ sunt, aut ex iis,
 quæ non sunt, ortum habet. Si ex
 iis quæ sunt, cum ea quæ sunt, sem-
 per maneant, & materia semper est.
 Quod si ea, quæ sunt corrumpuntur,
 non Mundum modò, sed & reliqua
 omnia corrumpi affirmant. Si ex iis
 quæ non sunt, materia; primùm qui-
 dē ex iis, quæ non sunt, aliquid esse
 non potest. Quod si id fiet, & poterit
 ex iis quæ non sunt, materia esse;
 quousque ea quæ non sunt, erunt,
 erit & materia. neq; enim unquam
 ea, quæ non sunt, intereunt. Et si
 informem dicunt materiam primùm
 quidem propter quid, non per par-
 tes, sed universo id Mundo contin-
 git? Præterea, non corpora ipsa, sed
 eorum pulcritudinē tantum destrui-
 unt. Item, quidquid corrumpitur,
 aut ex quibus coaluit, in ea dissolvitur,
 aut in id, quod non est, disperditur.
 Sed si, ex quibus coaluit, in ea
 dissolutum fuerit, rursus alia nascun-
 tur: ad quid enim principio factum
 est? Quod si in id, quod non est, ea
 quæ sunt, abeunt, quid impedit, ne
 Deus hæc eadem subeat? Si potestas
 impedit, non est potentis se ipsum
 tantummodò servare: & pari ratione
 fieri nequit, ut ex iis quæ non sunt
 ea quæ sunt, procreentur: & ea
 quæ sunt, in id quod non est, eva-
 nescant. Item necesse est, Mundum
 si corrumpitur, aut secundum natu-
 ram, aut præter naturam corrumpi;

οὐσιν. ἐδὲ τὸ παρὰ φύσιν πρῶτε-
ρον ἔχει τ' φύσεως. εἰ δὲ παρὰ φύ-
σιν, δεῖ ἑτέραν ἢ τὴν μεταβάλλου-
σαν τῷ Κόσμῳ τ' οὐσιν· ὅπως ἔ-
φαίνεται. Ἐπὶ, πᾶν τὸ οὖσαι
φθιρόμενον, καὶ ἡμεῖς φθίρειν
δυναίμεθα. τῷ ἢ Κόσμῳ τὸ μὲν
κυκλικὸν σῶμα, ἔτε ἑσθιρέ τις
ποτέ, ἔτε μετέβαλλε. τῶν ἢ σοι-
χέων μεταβάλλειν μὲν δυνατὸν,
φθίρειν δὲ ἀδυνατὸν. Ἐπὶ, πᾶν
τὸ φθιρόμενον ὑπὸ χρόνου μετα-
βάλλεται, καὶ γῆραι· ὃ ἢ Κόσμος
ἐν τοσούτοις ἔτεσιν ἀμετέλη-
ται μένει. Τοσούτα καὶ πρὸς
τὰ ἰσχυρότερα ἀποδείξεων δεο-
μένους εἰπόντες, αὐτὸν ἡμῶν ἐν-
χόμεθα ἵλεων τ' Κόσμον γνέσθαι.

ΚΕΦ. III.

Διαπ. Θεία γίνονται· καὶ ὅπ-
ποτε εἰς βλάβηται.

ΚΑΙ μὲν ἐδὲ τὸ Ἀθεΐας θεῶν
πᾶς τόπος τ' γῆς γινέσθαι,
πολλάκις ἢ ὕστερον ἔσεσθαι, ἀξίον
ταράττειν τὰς ἐμφανέας. ὅππότε
καὶ εἰς Θεὸς γίνονται ταῦτα. ὥσ-
τε ἐδὲ αἱ πᾶσι ἐκείνης ἀφελῆται
ἐφάνησαν. καὶ διὰ τὸ ἀδυνατεῖν,
μίσος ὑπὸς ἔταν τ' ψυχῇ, αἰεὶ
κατορθῆναι. καὶ τὸ μὴ δυνατὸν πᾶν-
τα τ' Κόσμον τ' τ' Θεῶν προνοίας
ἀπολαύειν ὁμοίως· ἀλλὰ τὰ μὲν,
αἰωνίως, τὰ ἢ, καὶ χρόνον· καὶ
τὰ μὲν, πρῶτως, τὰ ἢ, δεύτε-
ρος μετέχειν ἐκείνης. ὥστε καὶ
τ' ἀδύνατον πασῶν μὲν ἢ καφάλη,

neque id, quod est præter naturam
prius ipsâ naturâ possidet. Si præ-
ter naturam; aliam esse naturam
oportet, quæ Mundi naturam, quod
non videtur, immutat. Item quid-
quid naturâ corrumpitur, id nos
quoque corrumpere possumus: sed
Mundi circulare corpus neque cor-
rupit quis unquam, neque immuta-
vit: at elementare immutare quis
potest, corrumpere nequit. Præ-
terea, quodcunque corrumpitur, à
tempore immutatur, & senescit: sed
Mundus tot annorum curriculo im-
mutabilis permanet. His ad eos,
quibus validiores demonstrationes
opus sunt, dictis, nobis ipsi eun-
dem Mundum exoremus, ut propi-
tius sit.

CAP. XVIII.

*Quare sacrificia fiunt: &
Deum non laedi.*

INsuper, Impietas quæ nonnul-
la Orbis loca invasit, & sæpius
in posterum futura est, non videtur
tanti esse, ut prudentes perturbet:
quod non in Deus illa aguntur,
quemadmodum nec honores illis
unquam emolumento fuisse comper-
ti sunt: & quod animus, qui mediæ
naturæ est, non valet semper rectè
& absq; errore susceptrum opus con-
ficere. Nec potest Mundus universus
Deorum providentiam æquè parti-
cipare: sed hæc quidem sempiternè,
alia in tempore: & hæc primo, alia
secundo loco illam possidere. quem-
admodum & sensus omnes caput,

C 3

μᾶς

μᾶς ὃ ὅλον τὸ σῶμα αὐτὸν ἐνέτει.
 καὶ διὰ τούτο, ὡς εἴκειν, οἱ τὰς
 ἑορτὰς κατὰ σκηπτά μύθοι, καὶ Ἀπο-
 φροσδας ἐποίησαν, ἐν αἷς τὰ μὲν
 ἤρχη τῶν ἱερῶν, τὰ δὲ ἐκλείετο.
 τῶν δὲ καὶ τὸ κόσμον ἀφῆκε, πρὸς τὴν
 ἀδένειαν τῇ ἡμετέρας ἀφοσιώμενοι
 οὐσίῳ. Καὶ κολάσεως δὲ εἶδος ἦν
 Ἀδείαν ἐκ ἀπὸ γνῶν-
 τας Θεῶς, καὶ κατὰ φρονήσαντας,
 ἀλογον ἐν ἐτέρῳ βίῳ καὶ τῇ γνῶ-
 σεως στέρεως, καὶ τὰς αὐτῶν βα-
 σιλίας ὡς Θεῶς πημύσαντας, ἥδη
 τὴν δίκην αὐτῶν ποιῆσαι τῶν Θεῶν
 ἐκπεσεῖν.

Κ Ε Φ. ιθ'.

Διαπὶ οἱ ἁμαρτάνοντες ἐκ
 ἐνδύς κολλάζονται.

Εἰ δὲ μηδὲ τῶν, μηδὲ τῶν
 ἄλλων ἁμαρτημάτων ἐνδύς
 αἱ δίκαι ἁμαρτήσιν ἐπονταί,
 θαυμάζειν ἔδει. ὅτι δὲ Δαίμονες
 εἰσι μόνον οἱ κολλάζοντες τὰς
 ψυχὰς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν αὐτῶν
 ὑπάρχει τῇ δίκῃ. καὶ ὅτι μένουσιν
 τῇ ἀπώλει χεῖρον, ἢ ἐκ τῶν ἐν
 ὀλίγῳ πάντων τυχεῖν. καὶ διὰ τὸ
 εἶναι ἀνδραπνίῳ ἀρετῶν ἔτι. εἰ
 γὰρ τοῖς ἁμαρτήσιν ἐνδύς ἰκο-
 λήθην αἱ δίκαι, φέβω διχαιο-
 ποιεῖν ἀνδραποῖ ἀρετῶν ἐκ
 ἀνείχον. κολλάζονται δὲ τῶν (ὡ-
 μα) ὅτι ἐξελεῖται. αἱ μὲν ἐν ταῖς
 δα πλανώμεναι, αἱ δὲ εἰς πῖνας
 τόπους τῇ γῆς διεσπασμέναι, ἢ ψυχρὰς,
 αἱ δὲ ὑπὸ Δαίμονων ταρσπόμεναι.

unum corpus totum persentiscit,
 ideoque ut autumo, qui dies festos
 instituerunt, dies etiam nefastos de-
 terminarunt; quibus pleraque sacro-
 rum intermittebantur, templa ob-
 serabantur; nonnullorum etiam or-
 natus à nostræ naturæ imbecillita-
 tem expiantibus convellebatur. Pu-
 nitionis quoque speciem impietatem
 esse, non inconueniens fuerit. ete-
 nim qui Deos agnoverunt, & asper-
 nati sunt, eos in aliâ vitâ eorum
 cognitione privari, non absque rati-
 one est. Et qui proprios reges ut De-
 os coluerunt & observarunt, non aliâ
 poenâ quàm Deorum amissione mul-
 tandi erant.

C A P. XIX.

*Quare delinquentes non sta-
 tim puniuntur.*

Neque debemus admirari, si
 eos aberrantes non tantum
 pro his, sed pro aliis etiam scele-
 ribus poenæ statim non conse-
 quantur. quod non Dæmones tan-
 tum sunt, qui puniunt animos, sed
 ipsi semetipfos poenis etiam subi-
 gunt. & qui toto tempore perseve-
 rant, iis non erat operæpretium mo-
 mento modico omnia consequi. O-
 portebat præterea, & humanam
 virtutem adesse: nam si delinquen-
 tes subito poenæ committerentur,
 timore homines iusta exequentes,
 virtutem non haberent. Puniri-
 untur autem corpore egressi: siqui-
 dem alii hîc oberrant; alii in locis
 quibusdam terræ calidis, aut frigi-
 dis; alii à Dæmonibus divexantur:

πάντως

πάντως δὲ καὶ τὸ ἀλόγως ὑπομέ-
ναι, μεθ' ἧσπερ καὶ ἡμαρτον δι-
λῶ καὶ τὸ κοινοὺς σώματα ὑφίστα-
ται, ὁ περὶ τὰς τέχνας, καὶ μάλιστα
τὴν κακῶς ζησάντων ὁρεῖται.

Κ Ε Φ. κ'.

Περὶ Μετεμψυχώσεως. καὶ πῶς
εἰς ἄλλα λεγόνται φέρε-
σθαι.

Α Γ' δὲ Μετεμψυχώσεις, εἰ μὲν
εἰς λογικὰ γένοιντο, αὐτὸ
τὸτο ψυχὰς γίνονται τὴν σωμα-
των. εἰ δὲ εἰς ἄλλα, ἔξωθεν
ἔπονται, ὥστε καὶ ἡμῖν οἱ εἰλη-
κότες ἡμᾶς Δαίμονες. καὶ ὅτι μὴ
ποτε λογικὴ ἀλόγως ψυχὴ γένοι-
το. Τὴν δὲ Μετεμψύχωσιν ἐκ
τῆς ἐκ γλυκείας παθῶν ὁρᾶν ἰδεῖν.
διὰ τὸ οἱ μὲν τυφλοὶ, οἱ δὲ πα-
ρεμμένοι, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν τῶν ψυ-
χῶν κακῶς ἔχοντες τίκονται ;
καὶ ἐκ τῆς φύσεως ἐχέσας ἐν σώμα-
τι πολιτὸν εἶδος τὰς ψυχὰς, μὴ
εἶν ἅπασι ἐλθούσας τὴν ἅπαντα
αἰῶνα μένειν ἐν ἀρετῇ. Εἰ γὰρ
μὴ πάλιν αἱ ψυχὰς εἰς σώματα
φύονται, ἀνάγκη ἀπείρους εἶναι,
ἢ τὴν Θεὸν αἰετῆρας ποιεῖν. ἀλλ'
καὶ δὲ ἀπειρὸν πρὸς τὴν Κόσμον ἐν
γὰρ πεπερασμένῳ ἀπείρῳ πρὸς ἅν
γένετο. καὶ δὲ ἄλλας γένεσιν δω-
ατὸν πᾶν γὰρ ἐν ᾧ πρὸς γένεσιν κα-
νὸν, καὶ ἀτελὲς εἶναι ἀνάγκη. τὴν δὲ
Κόσμον ἐκ τελείας γλυκείας τέ-
λεος εἶναι προσηκόν.

omnino verò cum animo rationis
vacuo pænas sustinent, cum quo
deliquerunt ; & propter quem te-
nebricosum corpus subsistit, quod
circa sepulcra & potissimum eor-
um, qui malè vitam traduxerunt,
conspicitur.

C A P. XX.

*De Animorū transmigratione:
Et quomodo in ea, quæ rati-
one carent, ferri dicuntur.*

Α Nimorum autem transmigra-
tiones, si ad ea, quæ ratione u-
tuntur, venerint, animi corporum
evadunt : si in vacua ratione, defo-
ris subsequuntur, quemadmodum
nobis Dæmones, qui nos obtinent,
assistunt. nunquam enim rationis
compos, rationis expertis animus
fiet. Verùm animorum transmigra-
tionem ex defectibus, qui ab ortu
ingenerantur, dignoscere possumus.
Propter quid enim alii cæci, alii
luxatis membris, alii etiam animo
ipso laborantes nascuntur ? & cum
naturâ suâ animi id habeant, ut in
corpore muneribus suis fungantur,
haud decet semel egressos per omne
ævum otiosos considerare. Etenim,
si non denuò animi in corpus recur-
runt, infinitos esse necesse est ; aut
Deum continuò alios atq; alios pro-
creare. Sed nullū infinitum in mun-
do ; in finito enim nullum infinitum
unquâ existet. Sed nec alios edi fieri
potest ; quodcunq; enim, in quo no-
vum aliquid fit, imperfectū necessa-
riò erit ; verùm Mundum à perfectio
productum perfectum esse oportet.

C 4

Κ Ε Φ.

Κ Ε Φ. κα'.

C A P. XXI.

Ὅτι καὶ ζῶντες καὶ τελειώσαντες
εὐδαίμονες οἱ ἀγαθοί.

*In hac vitâ, & postquam ex
eâ excefferint, probos esse
beatos ac fortunatos.*

Αἰδὲ κατ' ἀρετὴν ζήσασαι
Ψυχὰι, τότε ἄλλα εὐδαι-
μονῶσαι, καὶ τ' ἀλόγῃ χειδεῖσθαι,
καὶ καθαφαί παντὸς ἡμάρτυροι σώ-
ματι, Θεοῖς τε συνάπῃσιν,
καὶ τ' ὅλον Κόσμον συνδιοικῶσιν
ἐκείνοις. Καὶ τοι καὶ εἰ μηδὲν
αὐταῖς τούτων ἐγένετο, αὐτῇ γε ἡ
Ἀρετῇ, καὶ ἡ ἐκ τ' Ἀρετῆς ἡδύ-
νη τε καὶ δόξα, ὅ, τε αὐλαί τε καὶ
ἀδελφοί τε βίῃ εὐδαίμονας ἡρ-
κα ποιῶν τὰς κατ' ἀρετὴν ζῶ-
ντας ἐλεομένους, καὶ δυνάμειντας.

ANimi verò qui secundum vir-
tutem vixerunt, in aliis for-
tunati. ac beati ab eo etiam, qui
rationis expers est, separati, & ab
omni corpore expurgati, Diis ip-
sis copulantur, & Mundum univer-
sum unà cum illis administrant.
Et quidem, licet illis nihil ex istis
succederet, Virtus ipsa, & ex Vir-
tute voluptas, & gloria, & ab-
que mœrore, ac dominorum op-
pressione vita immunis, ad eos, qui
vitam secundum Virtutem vivere
elexerunt, idque præstare potuerunt,
beatos efficiendos satis fuerit.

Lectori

LECTORI Benevolo.

AD maiorem huic Autori lucem, in nonnullis quæ inter legendum aliquibus obscura videri possunt, conciliandam, loca quædam ex Platonicis Philosophis, maximè autem Proclo, annotare libuit, quæ uberissimi commentarii loco esse poterunt ad eruditum & elegantissimum hoc Opusculum illustrandum, si cui conferre placeat: id saltem hinc constabit, ex Procli disciplinâ prodiisse Sallustium; ita magistrum in philosophando presso vestigio sequitur.

C A P. I.

DE auditore Theologie vide copiosissimè differentem Proclum Theol. Plat. lib. 1. c. 2. quibus adde quæ ipse Plato in fine lib. 3. de R. P. & principio 6. disputat de ingenio studii que veri Philosophi: quæ breviter contraxit Alcinoüs in primum Caput libelli de doctrinâ Platonis. Plotinum quoque Ennead. 1. l. 3. cap. 3. conferre iuvabit. Insipientum opinionibus) Fabulas cum suis auctoribus idèò proscribit Plato lib. 2. de R. P. quòd perversas huiusmodi opiniones audientium animis inferant.

Communes notiones) de his Iustus Lipsius Manduct. ad Stoic. philos. l. 2. cap. 11. sed ad Sallustii, & Platoniorum mentem consule Euseb. Præp. Evang. l. 2. c. 6. & Proclum Theol. Platon. l. 1. c. 17. & Dissertat. 2. in libros de R. P.

C A P. II.

Sermones Theologici) de his prolixius & distinctius Proclum Theol. Plat. lib. 1. cap. 4. & in Cratylum, cap. 117.

C A P.

CAP. III.

DE Fabulis earumque usu) Proclus eod. c. 4. lib. 1. pag. 10. & multò copiosius dissert. 5. in lib. de R. P. p. 369.

Deorum bella) hujusmodi Fabularum genus omninò damnavit Plato sub finem lib. 2. de R. P. & in Euthyphrone, & Numenius apud Euseb. Præp. Evang. l. 13. cap. 5. Poetarum tamen & maximè Homeri patronum agit Proclus in dissertationibus in R. P. ubi totum hoc fabularum genus Theologicè explicare conatur : quem de Deorum bellis vide dissert. 6.

Mundus fabula) vide Iambl. Egypt. Theol. seg. 7. c. 1. Macrobi. in som. Scip. l. 1. c. 2. Julian. Imp. Orat. 5. pag. 318.

CAP. IV.

Saturnus liberos devorat) sic Macrobius Sat. l. 1. c. 8. sed Proclus Theol. Plat. l. 5. c. 37. sub finem, & in Cratylum c. 106. & Plotinus Enn. 5. l. 1. c. 7. magis theologicè explicant, quòd omnia à Deo procedentia ad eundem revertuntur.

Egyptiorum fabule materiales) de his copiosè agit Euseb. Præpar. Evangel. l. 1. c. 9. ubi & fabulam de Iside atque Osiride, de Sole & Luna explicat ex Egyptiorum menti. videndus idem lib. 5. cap. 12. & lib. 5. c. 3. Macrobi. l. 1. Sat. c. 21. & Plutarchus libro peculiari. Synesius quoque libris duobus de providentiâ prolixam de his fabulam pertexit.

Eris in Deorum convivio) Proclus dissertat. 10. in lib. de R. P. Heraclitus libello alleg. Hom. moraliter explicat. Fabule Theologicae Philosophis conveniunt) ita Plato non quasunque fabulas admisit, sed Theologia convenientes, in Phædro, & lib. 2. de R. P. de qua re vide Proclum Theol. Plat. lib. 1. c. 4. pag. 10.

Naturales,

Naturales, & animales Poëtis) hoc toto libro sanè quàm elegantissimo ostendit Heraclitus. sed improbant hoc genus fabularum præter Platonem & Proclum locis citatis, Euseb. l. 3. Præp. Evang. c. 3. & sequentibus: tum etiam S. Augustinus Civ. Dei. l. 6. c. 8. ceterique qui contra nationes scripserunt.

Fabula Attidis) Julianus Imperator Oratione in Deorum matrem pag. 302. sigillatim cuncta hac explicat quæ Salustius paucis innuit: nec dubium quin hic sua ad verbum inde hauserit.

Festivitates) Hilaria propriè dicta, teste Juliano Imperatore pag. 316. & Macrobi. Sat. l. 1. c. 21. vide & I. Meursii Graciam feriatam.

Tempus Festi) Idem observat Julianus p. 322. unde hac, ut dixi, desumpta, Festa Magna Matris Martio mense celebrabantur. Joannes Lydus ad 11. Kal. Aprilis. Arbor pinus à Dendrophorâ ferebatur in palatium. & in veteri Kalendario Herwarti, ad dictum diem: Arbor intrat. Hilaria autem erant 8. Kal. April. testante Macrobio loco citato.

Raptus Proserpina autumno) 6. Non. Octobr. Festum hoc ponitur a Joanne Lydo. ceterum Porphyrius apud Euseb. præp. Evang. l. 3. c. 11. non de anima descensu, sed de semente in terram conjectâ explicat.

C A P. V.

Primam causam esse unam) Proclus El. Theol. 11. quod prolixè toto lib. 2. Theol. Plat. demonstrat. & brevius lib. 3. cap. 3. adde Plotin. Enn. 5. l. 4. c. 1. Dionys. Areopag. div. nom. c. 13.

Bonum) Proclus El. Th. 12. Theol. Plat. l. 1. cap. 18. pag. 46. & princip. 2. dissert. in R. P. Platon. & tota dissert. 36. in Tim. p. 109. Plotin. Enn. 6. l. 7. c. 23. Dionys. Areopag. div. nom. c. 4.

Animis

Animis propter bonum) Ita Plato l. 5. R. P. animam bonam
acquirendi causâ omnia facere, & pati docet. vide Proclum
Theol. Plat. lib. 1. pag. 62. med. & in Tim. l. 2. pag. 108.

C A P. V I.

Di Mūdani, & Calites) Ita Proclus saepe Deos in mūdā-
nos, & supramundanos distinguit: sed in Theologiâ Pla-
tonicâ quatuor genera ponit, νοητός, νοερός, ὑποκοσμικός, ἐπ-
κοσμικός. de quibus postremis quatuor libris prolixè agi-
tatur, Calites mentes animosque fecisse, minores autem
mundum visibilem, id ex Platonis Timaeo desumptum; ubi
opifex supremus Diis minoribus rerum inferiorum creatur-
nem permittit. vide Procl. in Tim. pag. 309. & seq.

Dii duodecim) de his copiosè Proclus Theol. Plat. l. 6. c. 22.
planè ad Sallustii mentem.

Jupiter, Nept.) De his Theol. Plat. l. 6. c. 9. & 10. in Tim.
p. 44. in Cratyl. c. 150. & tribus sequent.

Vulcanus) Proclus in Tim. p. 44.

Ceres) Proclus Theol. Plat. l. 6. c. 11. in Cratyl. c. 167,
168, & 179.

Juno) in Cratyl. cap. 179.

Diana) in Cratyl. c. 171. & copiosè c. 180.

Apollo) Theol. Plat. l. 6. c. 12. In Cratyl. c. 174, 176, &
177. quem vidisse haud poenitebit.

Venus) Ibid. c. 184. & in Tim. pag. 155. extrema.

Vesta) In Cratyl. c. 138. Th. Plat. l. 6. c. 21.

Minerva) in Crat. cap. 186. & in Tim. pag. 48. & 51.

Apollo lyram adaptat) vide Plutarchum libro de generat. &
anima in fine, & Proclum in Cratylum c. 174, & 176.

Concentus pulchritudinem) Proclus in Timaeum lib. 3. pag.
155. in fine.

Pulchritudo non abditur) hinc Plato in Phaedro pulchrum splen-
didissimum & evidentissimum vocat: vide insigniter hac
de re philosophantem Proclum Theol. Plat. lib. 1. cap. 25.
pag. 60. Bacchus

Bacchus in Jove) Proclus in Tim. l. 5. pag. 334. media: vide
 & in Cratylum c. 184.
 Æsculapius in Apolline) in Tim. l. 1. p. 49.

CAP. VI.

A Ut meliorem, aut deteriore) hoc argumentum Philo
 quoque affert libro de mundi incorruptibilitate. pag.
 735. f. idque maximè demonstrativum, & omninò irrefra-
 gabile à multis haberi afferit.

Ingenitus quia incorruptibilis) sic Philo ibid. pag. 734. Vide
 & sextam Procli rationem promundi aternitate cum Phi-
 loponi responso.

Quia Deus semper beatus) Procl. in Tim. l. 2. pag. 111. post
 medium, eadem quoque prima ipsius ratio fuerat mundi
 aternitati adstruenda, ut ex Philoponi responsione apparat:
 ubi & duo hac exempla lucis & umbra ab eodem allata
 diluit.

Cælum mentem imitatur) hinc 13. Procli ratio ducta apud
 Philoponum. sed de hoc Platonis effato vide Proclum in
 Tim. pag. 167. & Chalcidium p. 213. Plotinum Enn. 2.
 l. 2. & ex Plotino Macrobi. in Somn. Scip. l. 1. c. 17.

Mundus sphericus) Procl. in Tim. p. 160. & seq. Chalcid.
 pag. 139. nam spherici cuiusvis notii.

CAP. VIII.

E Ssentia, mens, anima) Proclus Elem. Theol. 20. & Theol.
 Plat. l. 1. c. 3. & l. 3. c. 6. hosce gradus ordinisqne en-
 tium copiosè explicat.

Mens ut Sol) vide insignem Archyta locum apud Iambli-
 chum lib. 2. de sectâ Pythag. cap. 4. quo inter alia Solem,
 mentemque comparat, & Procl. in Tim. l. 3. p. 183. in
 fine.

Animi rationales à primis Deis) Alcinoüs princ. c. 23. Chalc.
 in Tim. p. 230, & 276.

Animus

Animus superior virtutem) vide duo insignia loca Theag. Pythag. ex libro de virtutibus apud Stobaeum serm. 1. Plotinum Enn. l. 1. c. 8.

Anima immortalis, quia Deum cognoscit) vide Plotin. Enn. 4. l. 7. c. 10. Aristotelem, vel quisquis est auctor, de Sap. Egypt. lib. 12. c. 4. & 8.

Quia adversatur corpori) Mars. Ficin. Theol. Plat. l. 9. c. 2. & 3.

Quia utitur mente) Arist. Theol. Egypt. l. 2. c. 8. 9. & 10. *Non inclusa corpori*) ibid. c. 1. 2. & 7. & Plotin. Enn. l. 1. c. 3. & 4.

CAP. IX.

DE Providentiâ) Procl. Theol. Plat. l. 1. c. 15. p. 39. instar omnium erit.

Vaticinia & sanationes) Proclus in Timaeum l. 1. p. 49. utramque hanc scientiam Minerva hoc est providentiâ divina munera esse docet.

Providentia absque labore) Proclus Theol. Plat. l. 1. c. 15. pag. 41.

Dii ipsâ substantiâ agunt) Procl. El. Theol. 120. 121. & 122. *Fatum in corporibus*) Anima enim supra Fatum Platoni in Tim. vide Procl. p. 321. qui pag. seq. prolixè Platonis de Fato sententiam explicat, & Chalcid. p. 235. cum sequentibus.

Si triangula) Plotin. Enn. 2. l. 3. cap. 3. hanc Astrologorum opinionem confutat, ut & Enn. 3. l. 1. c. 6. cœlestia ex situ, aut adspēctuum diversitate haudquaquam variari docet.

Parentum nobilitatem) sic Origenes apud Euseb. Prep. Evang. lib. 6. pag. 291. & apud Philopon. in Hexa. l. 4. c. 19. & Chalcid. in Tim. p. 218. Plotin. Enn. 2. l. 3. c. 14. & Enn. 3. l. 1. c. 5.

Fortuna) Proclus in Timaeum pag. 59. Chalcid. pag. 249.

Si malis prospera Fortuna) Plotin. Enn. 3. l. 2. cap. 6. 7. & 15.

CAP. X.

DE virtutibus) Insignis dissertatio 32. Procli in R. P. Plat. p. 407. vide & ipsum Plat. de R. P. l. 4. Alcinoum c. 28. & Apuleium l. 1. de dogm. Plat.

Nascuntur virtutes ex rectâ vivendi) ad virtutis acquisitionem plurimum conferre, ut in Rep. bonis legibus instructâ quis nascatur, cum Pythagora & Platonis scholâ censet Sallustius: quam in rem vide insignem Hippodami Pythagorei locum ex lib. de felicit. apud Stobæum serm. 101. ubi virtutem, & felicitatem ab hac Ennomiâ, ut vocat, pendere docet: hac illi cornu Amalthea, unde bona omnia in vitam promanant. Timæum quoque hoc nomine laudat Plato quod in tali Civitate natus. vide Procl. in Tim. l. 1. p. 22.

CAP. XI.

Rerump. forma) Procl. in Tim. lib. 1. pag. 11. & Chalcid. p. 326. & ipse Plato lib. 4. de R. P. & princ. lib. 8. vide & Plotinum. En. 4. l. 4. c. 17. p. 410. ubi egregiè ad animum transfert.

CAP. XII.

UNde mala) Procl. in Tim. pag. 113. Iambl. Theol. Æg. seg. 4. cap. 6. 7. 8. 9. & 10. Max. Tyr. diss. 25. Dionys. Areop. div. nom. c. 4.

Dæmones mali) Ita non solum Christiani, sed & Porphyrius apud Proclum in Timæum l. 1. p. 24. & 53. sed in primis vide Eusebium Prap. Evang. l. 4. c. 15. & c. & 22. & 23. tum quoque Iamb. de Ægypt. Theol. seg. 3. c. 32. & seg. 4. cap. 7. & Dionys. Areop. div. nom. c. 4. sect. 18. & 23.

Circa hominum operationes) Proclus in Timæum p. 116. Plotin. Enn. 3. l. 2. cap. ult. malis histrionibus homines comp.

Bonitatis causâ malum) Plotin. Enn. 3. l. 3. c. 4. pag. 258. Dionys. Areop. div. nom. c. 4.

CAP.

CAP. XIV.

Di immutabiles) Adde Iamblich. Theol. Egypt. seg. 1.
c. 12.

CAP. XV.

DE sacrificiis) de totâ sacrificiorum ratione vide Iamblich.
seg. 5. sed ad posteriorem hujus capituli partem dicti seg.
c. 24. & 25. & Procl. in Tim. l. 1. p. 14. post medium.

CAP. XVII.

Mundum non interiturum) vide quos ad c. 7. citavi.

CAP. XIX.

DE serâ numinis vindictâ) Plutarchus peculiari libro,
praesertim p. 564. de Adraștiâ & triplici suppliciorum
genere.

CAP. XX.

DE animorum transmigr.) Proclus in Tim. l. 5. pag. 329.
vide qua congeffit I. B. Crissus distrib. 3. lib. 1. quod
autem mala ab ortu ingenerata ad prioris vite culpam re-
fert, eâ de re vide Plotinum Enn. 3. l. 2. c. 13. & Enn. 4.
l. 3. c. 16. Iambl. de Egypt. Theol. seg. 4. c. 4. & Hie-
roclis excerpta de Provid. apud Photium cod. 251.

CAP. XXI.

ANimi qui secundum virtutem) Hæc præclare illustrat
Hierocles ad duos postremos versus Pythag. carm. p.
310. & Iamblich. lib. 2. de sectâ Pythag. cap. 11. & 12.

F I N I S.

Ad Caput primum Sallustii.

P Ag. 6. l. 10. κοινὰ δὲ εἰσιν ἐνοιαί Σωυπάχει ἡμῶν αὐτῇ τῇ
 οἷα ἢ περὶ θεῶν ἑμφορῇ γινώσκ. Jambl. Segm. 1. c. 3. *Myth.*
 Quod autem deus mali author sit, esse φεβόσθαι ἀδύνατον αἰτ, περὶ ἑ
 πάντες Ἑλλήνες τε καὶ βάρβαροι τάναντία ἀληθῶς διαδοξάζουσιν.
 Segm. 4. c. 6.

P. 7. L. 9. ἀπώματοι. confer cum c. 13. πόθεν ἤρ' ἀπεμάτων ἢ
 δυνάμει.

Lin. pen. ἢ ἀλλήλων χρεῖονται. Jambl. contrā, Segm. 1. c. 4.
 Χρεῖστα καὶ ἀπᾶ ἕκαστα ἐξ ἡν ὅσα πρὸ παντὶ τὰ ἤρ' αἰεὶ ὑπαρχόντων
 ἰδιώματα—καὶ ἕκ ἐστιν ἐπ' αὐτοῖς εἰς ἐκείνης, κοινὸς λόγος. esse
 tantum quandam inter eos analogiam concedit.

P. 7. cap. 3. huc faceret Porphyrius περὶ ἀρχαλμάτων. V. Euseb. 3.
 præp. c. 7.

L. 9. φιλοσόφῳ. Orpheus, Empedocles, Pherecydes, Parmenides.

L. 11. ἐν χρισμοῖς θεοῖ—tale est oraculum apud Herod. de perjuri
 hominis filio.

P. 8. l. 34. φιλοσοφῶν ἀναρχάζει. ex Jambl. S. 3. c. 15.

P. 9. l. 9. ὁ γὰρ ὅς ἔχει ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν τὴν νοεράν διακόσμησιν.
 Damascius. Proclus in Timæum.

L. 25. Αἰγύπτιοι. De Symbolis in communi agit Jambl. Segm.
 1. c. 11. de Ægyptiacis cap. 1. Segm. 7. ἐπὶ τῷ αὐτῷ τε παν-
 τὸς καὶ τῷ δημιουργίᾳ μύηται, καὶ αὐτοῖ [Αἰγύπτιοι] ἤρ' μυστικῶν
 καὶ ἀποκεκρυμμένων καὶ ἀφανῶν νοήσεων εἰκόνας πᾶς διὰ συμβόλων
 ἐκφράσιν, ὥσπερ καὶ ἡ φύσις τῆς ἐμφανέσιν εἰδεῖται πρὸ ἀφανείας λό-
 γος διὰ συμβόλων, τρέπον πᾶς, ἀπετυπώσαπ. ἢ δὲ ἤρ' θεῶν
 δημιουργία, τῷ ἀληθεῖαν ἤρ' ἰδεῖν διὰ ἤρ' φανερῶν εἰκόνων ὑπε-
 γράφατο, &c.

P. 10. l. 1. ἀνακείδης—Jambl. Segm. 5. cap. 9. Segm. 6.
 c. 25. Natalis Comes in Indice peculiari his de rebus. Voss. lib.
 9. de Idol.

P. 10. l. 4. εἰς. Empedoclis Νεῖκος. Lin. 29. lego μόνον
 διὰ τὸ κα.

L. 36. Σωπάπτην. Jambl. Segm. 5. c. 23.

P. 11. l. 13. εὐθεροσύνης—Porphyrius apud Euseb. l. 3. præp. V.
 Damascium apud Phorium Bibl. p. 1074.

P. 11. l. 22. Πῖλος. Vide Phurnuturum p. 46. n. 11.

L. 25. εἶναι τῷ γένεσι. V. Phurnuturum p. 11.

L ult. πεισύντες. Empedocles apud Plutarc.—ἐγὼ νῦν εἰμὶ φηλαί.
 Δέοντες καὶ ἀλήτης.

P. 12. l. 1. V. Phurnutum p. 78. Gyraldum Syntag.

L. 9. Damascus apud Photium. ἐδόκων εἶπαι Ἄππης ἡμέτερος καὶ
μοι ὀπιτελῆσθαι περὶ τῆς μητρὸς τοῦ δεῶν τῶν τοῦ ἱλαρίων καλαμῆ-
τον ἐορταῖν· ὅσοι ἐδήλου τῶν ἐξ αὐτοῦ γεγενημένων ἡκῶν σαττ-
εῖσιν.

P. 12. c. 5. ex Ægyptiorum theologiâ de prima causâ sic philosophatur Jambl. Segm. 8. c. 2. ὡς τῇ ὁλῶν ἀρχῶν ὅτι θεὸς ἐκ τοῦ πρώτου — post multa, ἀρχὴ ἔστι καὶ θεὸς διὰ τὸ μόνος ἐκ τοῦ ἐνός, ἀνάσσει καὶ ἀσχηΐσας. ὑπὸ δὲ πρὸ ἐνός ταύτην, (loquitur jam de deo secundo qui ex illo primo emicuit) ὁ αὐτορεὺς θεὸς αὐτὸν ἐξέλαμψε—αὗτοι μὲν ἐν εἰσιν ἀρχαὶ προσεϋτάται πάντων, αἱ ἑμμεναι περὶ τῇ αἰθερίᾳ καὶ ἐμπνεῖον διὰ τὴν ἀσχηΐσιν, καὶ τῇ ἐπιστροφῇ. Syrianus, μία πάντων ἀρχὴ τὰ καθόλου καὶ τὰ ὑπόκοινα ἐκ. Damascenus infinitis locis, περιείπετο τῇ ἀσχηΐσιν: μάλιστα ἐκ κενομήνου ἀκηράτου Syrianus τοῦ Ἱεροῦ, ex Pythagoræis. idem ibid. οὐρανὸς καὶ παντελής αἴθρη τῇ ὁλῶν ἀσχηΐσιν.

P. 13. c. 6. ἐν ἑκατομίσῳ & ἐν ἑκατομίσῳ distinctionem agnoscit Jambl.
Seg. 8. c. 8. Damascius passim.

L. ult. idem docet Jambl. Segm. 2. c. 7. ἐν ᾗ τῆς τοῦ τευ
θεῖας τετραπλᾶς πίξεως ἀρχῆς καὶ μεσότητος καὶ τέλους ὅλα τὰ γινώ-
σκτενέματα.

P. 14. l. 14. Syrianus ὡς ἂν ὁ μαθητὴς διὰ τοῦ ἐαυτοῦ μαθη-
ματικῶν ἀειθμῶν τιῶν λύσειν, ὅπως ἡ φύσις διὰ τοῦ ἐαυτῆς φυσικῶν
ἀειθμῶν τὰ ἐαυτῆς ἀρμόζει διανεγνῆσθαι.

L. 16. Vestam $\Delta\iota\delta\epsilon\ \sigma\upsilon\lambda\alpha\kappa\lambda\acute{\upsilon}$ dixere Pythagorici. Aristot. de
coelo. l. 2. c. 13. Philolaus apud Stob. Ecl. Phys.

P. 14. l. 24. & 25. Damascius & Hesiodus ejusdem ἀρχῆς & σφεῶς (ut ad Pharnutum dixi) faciunt Jovem & Apollinem. Παιῶν ἢ Σάπης Ἀσκληπιοῦ τῶν ἑίων ἔχων ἰατρικῶν, δι' ἧς οὐ οἷς τε καὶ ἡνυαῖς καὶ σόμασι, τοῖς μὲν αὖτὶ τὸ ποσὶχον ἀπονέμμεται, τοῖς δ' ὅπου ἢ δεκά. Syriae. in Arist. Metaph.

P. 16. l. 16. τελεῖσθαι. Jambl. Segm. 5. c. 11. ψυχὴν δὲ τοῦ
τελεῖσθαι.

L. 20. Jambl. Seg. 8. c. 6.

P. 17. l. 17. $\alpha\kappa$ $\xi\sigma\tau\epsilon$ $\kappa\alpha$ $\tau\epsilon$ $\tau\eta$. Methodius apud Photium hanc
improbatur Origenis opinionem, dicentis corpus esse $\psi\chi\mu\sigma$
 $\delta\epsilon\sigma\mu\omicron\varsigma$.

L. 23. παρατρέπεται πολλ. de anima Jambl. Segm. 1. c. 7.
 φωνή καὶ ὁρμη καὶ ῥόσει κερταῖται, ὁρέζοι τε τῶ χέλεον, καὶ αἰσ-

ὅσοι ἤν' ἰδιώτων κατέχευται. V. etiam Segm. 3. c. 2. Idem apud Stobæum Ecl. Phys. l. 1. p. 115. ex aliena sententia—Σῶμα, ὡς ἐμψυχόν οἶαξ

P. 18. l. 12. μαυρῖσαι. Jambl. Segm. 3. c. 3.

L. 16. πῦνται. lego πῦνται.

Ed. L. 32. εἰρμῶν—Jambl. apud Stobæum. p. 204. Alexander Aphrod. l. 2. de Anima ex Theophrasti Callisthene idem testatur. egregia sunt quæ ex Origene adfert Eusebius Præp. 6. V. Lipsium Pholof. Stoicâ. Menagium ad Laërtium p. 188.

L. 5. & 11. hanc sententiam Jamblichus pluribus locis explicat. ut Segm. 1. c. 18. Segm. 4. c. 4, 5, 6, & c.

L. 15. apud Jambl. Segm. 1. c. 18.

P. 19. l. 21. χακοπίτες—hanc Genethliologorum opinionem Jamblichus exagitat Segm. 1. c. 18. Cæterum de providentia Hieroclis fragmenta extant. laudatur quoque in hoc argumento Alexander Aphrodisiensis à Cyrillo contra Julianum; penes me est fragmentum ejusdem Alex. eâ de re Græcè nondum editum.

P. 20. lin. ultima. Jambl. apud Stobæum lib. Ethic. Ecl. c. ultimo.

P. 22. c. 12. πόθεν τὰ κακά. De hac quæstione egere Porphyrius, Jamblichus in l. de Mysteriorum, Julianus, Theophrastus in *Metaph. Simplicius* in Epictetum. ex nostris Maximus, Origenes, Methodius, Theodoretus, Aeneas Gaz. Nemesius, Augustinus, Lollinus Alloysius, Mericus Casaubonus, & quotquot *περὶ ἀρχῶν* & ἄλλων scripsere. Nota autem quod idem opus sit, quod Maximus, Origeni, & Methodio tribuitur. Ego verò Maximi esse puto, frater Eusebii & Hieronymi testimonio; nam Dialogi de fide (in quibus bona ejus pars continetur) non videntur esse Origenis; & quod ad Methodium spectat (cui id Photius tribuit) ait Valesius multa in Photio, non esse Photii.

P. 22. l. 28. δαίμονες κακούς. quod sint mali fatentur omnes; ὅτε malos Chaldaei apud Plutarchum de Iside, & Damascium; eo úmque principem Arimanium statuunt: ex Chaldaeorum mente Jamblichus Segm. 3. c. 31. Δαίμονες πονηροὶ ἀπὸ τῶν εἰσσελκόντων, & διὰ τὴν καλοῦσιν ὀνόματι, & alibi. V. Origenem *περὶ ἀρχῶν*. Eorum lapsus & pœnas videtur Empedocles agnovisse, apud Plutarchum,

ἀιδέσιον μὲν γὰρ σφε μὲν πάντων δὲ δόκμι,

Πόντ' ὃ ἐς χθονὸς ἔδαι ἐπέπυσσε, γαῖα δ' ἰσαῖδαι

Ἡελίῳ ἀχέμαντ', ὃ δ' αἰθερ' ἐμβάλε δίναν.

Ἄλλ' ὃ δ' ἐκ ἄλλων δέχεται, συνέσει δ' πάντης.

Jambl. Segm. 2. c. 7. inter malos dæmonas quosdam πῦναι ponit, dicitque in apparitionibus τὰ εἶδη τῶν πῦναι ἐμπαίρει; & animæ ἀκαθαρτάς πύειν ἐν τῷ πῦναι.

P. 24. l. 6. περὶ τῶν. l. 78—

P. 25. c. 14. Hujus capitis negotium pluribus exequitur Jambl. (de fortè Sallustius) S. 1. c. 13; S. 8. c. 8. Heraclitus apud eundem S. 1. c. 11. *ἅπαντα* vocat sacra, quasi τὰς ψυχὰς ἐξάγει ἀπὸ τῶν σαρκῶν, ὡς ἐν τῇ γαστρὶ συμφορῶν. Similia (fortè ex Sallustio). Simplicius ad Epictetum, c. 28.

P. 27. c. 15. In hoc capite, Jamblichi plura habes capp. continet ex Segm. 5. de sacrificiorum usu. V. Porphyrium 2. περὶ ἀποχῆς. S. 2. Simplicius ad Epict. c. 28. Vide autem *Athenag. Leg.* de fraudibus malorum dæmonum in sacrificiis —

P. 28. c. 16. Hæc ex Jamblichis, S. 5. c. 21 & 27.

P. 29. c. 17. Caput hoc videtur ex Ocello Lucano desumptum. V. Laërtium in Zenone, ubi Panætius hujus opinionis præcipuus auctor, quomodo item & φασὶς ἁ κοσμοῦ, explicat Philo. V. Menag. ad Laërtium, p. 185.

P. 31. c. 18. l. 3. πλάκας, ex Ocello, pag. 31. S. 23.

P. 32. l. 3. Ἀποφύλαξ. V. Marinum *Vit. Procli.*

L. 7. πρὸς τὴν ἀδύνατον. habes apud Jambl. Segm. 1. c. 11. in re cetera, ἀπορροήν, ἀπερὶ πέναν Ἰλκ.

L. 10. ἀπορροήν, similis planè est Phurnuti locus. p. 65. Confer Jambl. Segm. 1. c. 11.

P. 33. l. 4. τὰς. Porphyri de Abst. l. 2. S. 47.

L. 11. δαίμονες. Jambl. Segm. 9. c. 1.

L. 2. ἐξ ὁμοιοῦτος λογὴν ἀδύνατον. De migratione animarum philosophorum rejectis opinionibus conquiescit tandem in Jamblichi sententia Neanchus. c. 2. ὅτι ἐκ τῶν ἀνθρώπων εἰς ἄλογον — αἱ πρὸς σωματικὰς πράξεις. Damascius περὶ ἀρχῶν fortè hunc locum habet ob oculos, ait enim οἱ ἀλλότριοι ἡμῶν δαίμονες ὁκλύουσι ἕχαστον ἐκ τῶν μᾶλλον ἐξουσίαν, ὡς καὶ ποιεῖς ὡς τὰ πάλαια.

P. 34. c. 21. duobus partibus constat hoc caput, quarum priorem tractat Jamblichus cap. ultimo de Mysteriis, alteram in Epist. ad Cecdonium. Eclog. Erh. Stob. τὸν κατὰ νῦν ἄρα βίον, καὶ τὸν ἐχόμενον διὰ τὴν διακρίσιν μελετητέον. ἔτι καὶ ἡμῶν μόνον ὑποτίθωσι τὸν ἀδύνατον τῆς ψυχῆς ἐξουσίαν, ἀπὸ τῆς τε ἡμῶν οὐκ ἀναγκάσιον, καὶ πάλιν ἐν τῇ ἀδύνατον πνα βίον, ἀλλὰ τὸν θεῖον, καὶ τῇ βελήσσει τῶν θεῶν (θεῶν) καὶ τῶν ἀποπληκμένων.